

**Dragi prijatelji —
somišljeniki!**

Naročajte, širite in propagirajte najcenejši in neodvisen dnevnik »Glas naroda!«. Pristopajte k »Narodni prosveti«, da postane naš dnevnik lastnina vsega slovenskega ljudstva, kajti samo tisk, zasnovan na združni osnovi, je lahko resnični izraz narodove volje! Ne pozabite! »Glas naroda«, Gajeva 1., mesečna naročnina samo Din 20.—

Mesečna naročnina
20 Din, za inozemstvo 35 Din. Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček. račun: Ljubljana št. 14.614. Oglasi po ceniku. Pri večkratnih objavah popust

Današnja številka vsebuje:

Brezupni poskusi
Italija in novi pakti z Rusijo
Banovina in Ljubljana za umetnost
Zločin na Viru pojasnjen
Naš inteligenčni naraščaj
Za resnico
Tehnika v službi gospodarstva

Št. 48

Izhaja dnevno razen ponedeljka in dneva po prazniku

V Ljubljani v petek, dne 14. junija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Brezupni poskusi

V podružnici glasila generalnega tajništva JNS v Mariboru je izšel članek, ki je ves posvečen nam in naši »brezvestni demagogiji«, ker smatramo JNS odgovorno za politiko, ki jo je vodila prejšnja vlada. A ne samo brezvestno demagogijo smo zagrešili s tem, temveč blatili smo s tem tudi »celokupni narod«. Naš greh je tako popoln, da nas glasilo mariborske podružnice kar primerja z ljubimci Katarine II. Posebno nizkotno pa je od nas, ker moramo vendar vedeti na kakšno iniciativo je bila ustanovljena JNS. Seveda pa bi morali tudi vedeti, kako se je JNS zaman trudila, da bi uresničila svoje velike načrte za rešitev gospodarske stiske, a so ji to preprečili drugi. Ta naša demagogija, brezvestna seveda, se bo še nad nami samimi kaznovala in nekoč bodo nas napadali z istimi besedami, kakor mi sedaj napadamo JNS. Naša krivda pa je tem večja, ker napadamo baš v času, ko bi morale biti naše vrste bolj stisnjene kakor kdajkoli.

To je na kratko nevisoki smisel nam posvečenega pozdrava iz Maribora in že vljudnost zahteva, da reagiramo na ta pozdrav z enako ljubeznivostjo. Tem bolj, ker nam daje to možnost, da razčistimo tudi nekatera načelna vprašanja.

Za vsako politično dejanje je nekdo odgovoren in čisto postranskega pomena je, če je ta odgovornost tudi z zakonom formalno določena ali ne, ker nekdo je vedno odgovoren. Če imamo parlament in vlado, ki ji načeluje šef stranke, ki ima skoraj vse mandate v skupščini in v senatu, potem bo pred javnostjo za vse politične dogodke odgovorna ta vlada in pa stranka, iz katere vrst je izšla ta vlada. Nobeni citati, nobeni izgovori nič ne pomagajo, za dogodke zadnjih štirih let bo pred javnostjo odgovarjala le JNS in od nje podpisana, vzdrževana in ponovno odobrena vlada.

Drugo vprašanje je, kako se je JNS te odgovornosti zavedala in kako je bila kos svoji nalogi, ki je bila v času težke gospodarske krize še zlasti velika. A že samo dejstvo, da te odgovornosti sedaj sploh noče priznavati, dokazuje, da ni ravno trpela za premočnim smislom za to odgovornost. Se manjša pa postaja ta odgovornost, če opomnimo, s kakšno silovitostjo je odbijala tudi najbolj blagohotne kritike. Saj nihče ni smel niti na rahlo pripomniti, da ta ali druga stvar ni bila dobra. Takoj se je udarilo z loparjem po njem, ker v vsem je šla beseda le njej in njenim voditeljem. A ravno v časih težke gospodarske krize bi bil ventil konstruktivne kritike edino sredstvo, da ne bi počil kotel ljudskega nezadovoljstva!

JNS je vladala v času težke gospodarske stiske. Že samo to dejstvo je opominjalo na potrebo, da se gospodarskim in socialnim vprašanjem posveča prvenstvena pažnja. Prvim zato, da se z ustvarjanjem novih dobrin premaga kriza, drugim, da se ljudje obvarujejo pred težkimi posledicami krize. Mesto gospodarskim in socialnim vprašanjem pa je veljala vsa pažnja oficialnega vodstva stranke le strogo političnim — in moremo celo reči — strogo strankarskim vprašanjem. Celotno v vrstah JNS same se je dostikrat opozarjalo, da ta strankarsko-politična vprašanja ne zaslužijo tega prvenstvenega mesta, toda vsa opozorila so dosledno naletela na gluha ušesa.

Posledica vsega tega je mogla biti samo ena: neuspeh na vsej fronti. In ta se je tudi pokazal brez vseh olupšav in čisto razgaljen. Izkazalo se je, da naše gospodarstvo te politike ne prenese, izkazalo se je, da narod te politike ne mara in zato je morala priti izprememba, ki je JNS pokopala in ustvarila novo situacijo.

Ta situacija je karakterizirana z novimi gospodarskimi ukrepi nove vlade na eni strani ter s poudarjeno voljo naroda na drugi strani, da se začne z novo politiko, ki bo slonela na gospodarski in socialni podlagi, ki ne bo deklamirala o narodnih idealih, pač pa dala narodu kruha in službo.

Jasno in brez vseh skritih misli se je z vodilnega mesta naglasilo, da je vsakdo

Resen položaj v Afriki in Aziji**Kaj zahteva Italija?****Demanti abesinskega poslaništva**

Berlin, 13. junija. DNB poroča iz Rima: Abesinsko poslaništvo je izdalo komunikate, ki pobija vesti italijanskega tiska o Abesiniji, zlasti o razmerah pri sužnjih. Komunikate pravi, da se abesinska vlada odločno bori zoper suženjstvo in upa, da bo v tem boju tudi uspela. Znano je, pravi dalje komunikate, da je abesinski cesar obljubil, popolno odpravo suženjstva najkasneje v 15 do 20 letih in da je takoj po tej obljubi začel energično akcijo za odpravo suženjstva. Ta akcija je naletela na splošno odobravanje v državi in celo med uglednimi italijanskimi kolonijskimi politikami.

Komunikate ugotavlja, da so poročila italijanskih listov o tem, da namerava Abesinija napasti italijanske kolonije, popolnoma neutemeljena. Če bi Abesinija imela takšne namene, bi bil to abesinski cesar lahko storil tedaj, ko je Somalijo branilo samo nekaj sto vojakov. Toda abesinska vlada ni imela niti tedaj ne zdaj takšnih namenov. Le kot odgovor na silne italijanske vojaške priprave je abesinski cesar odredil potrebne ukrepe za obrambo države.

Italijanska ponudba

Pariz, 13. junija. Havas poroča iz Londona: Današnji »Daily Herald« javlja, da se te dni vrši resna razprava o novem načrtu za rešitev italijansko-abesinskega spora. Ta načrt so sestavili italijanski krogi. Po tem načrtu naj bi rešitev slonela na tehle osnovah:

1. Italija se obveže, da ne bo pokrenila več nobene vojaške akcije proti Abesiniji, marveč, da sprejme ureditev potom razsodišča ne le glede nedavnih obmejnih sporov, temveč tudi glede izpopolnitve meje.

2. Abesinija prizna Italiji pravico do gradnje železnice, ki bi vezala glavno pristanišče italijanske kolonije Eritreje Massauo s pristaniščem v italijanski Somaliji Mogadiskom. Proga bi šla večinoma po Abesiniji, ki bi imela od tega tudi velike gospodarske koristi, ker teži abesinska zunanja trgovina večinoma v pristanišče Massauo.

3. Iz varstvenih razlogov za progo na abesinskem ozemlju prizna Abesinija Italiji iste pravice, kakor je svojčas Kitajska priznala za varstvo severno-kitajske železniške proge, in sicer bi se določila nevtralna cona na obeh straneh proge in bi policijsko in upravno oblast tod vršila Italija.

»Daily Herald« trdi, da proučuje angleška vlada zdaj ta predlog, ki pa abesinski vladi še ni bil uradno izročen.

Položaj na Daljnem Vzhodu Kaj zahteva Japonska?**Aneksija pokrajine Sahar?**

Peking, 13. junija. AA. Če bodo nove zahteve Japonske sprejete, bo po mnenju tukajšnjih političnih krogov postal velik del severne Kitajske japonska pokrajina. Kitajski uradniki pravijo, da pomenijo japonske zahteve prvi korak k aneksiji mongolske pokrajine Sahar s strani Mandžurije. Kitajski prvaki imajo celodnevna posvetovanja o novem položaju. Med njimi so tudi taki, ki zagovarjajo zvezo s sovjetsko Rusijo. Drugi pa so mnenja, da novih japonskih zahtev ni mogoče odkloniti, čeprav so zelo pretirane.

Položaj je zelo resen

London, 13. junija. AA. Renter poroča iz Pekinga, da tamkaj uradno demantirajo vest, da bi bil snoči potokec ultimata japonske vlade Kitajski. Položaj je navzile temu zelo resen. Vojnega ministra Hoinčinga so poklicali nujno v Nanking na sestanek vlade.

Japonske zahteve

Pariz, 13. junija. AA. Havas poroča iz Šangaja: Zdj se znane nekatere podrobnosti o zahtevah, ki jih je poslala Japonska po poveljniku svojih čet v Kvantungu. Japonska zahteva od Kitajske med drugim:

1. konec protijaponske propagande in protijaponskega bojkota na vsem Kitajskem;
2. kitajsko izjavo, da se Kitajska odreče sleherne namere, da bi prosila pomoči ali posredovanja evropske velesile ali USA, s pripombo, da bi bila takšna zahteva brez uspeha;
3. gospodarsko sodelovanje med Kitajsko in Japonsko;

dobrodošel, kdor hoče odkritosrečno sodelovati pri izgraditvi te nove situacije. Ta apel je bil zlasti med volilnim bojem podprt tudi s konkretnimi dokazi, o čemer jasno pričajo številne kandidature. A tudi po volitvah je bilo danih dovolj dokazov, da so vrata še vedno vsem odprta, ki hočejo res delati v smislu nove situacije.

Kakor pa kažejo razni sestanki, številne več ali manj tajne okrožnice in o čemer zlasti jasno govore razne pisane in nepisane ljubeznivosti na naš račun, kol glavnih agitatorjev za to novo situacijo, nekateri tega sodelovanja nočejo, temveč hočejo zopet obnoviti staro politiko JNS.

Ne moremo na ta prizadevanja reči nič drugega, kakor da so to čisto brezupni poskusi. Ni mogoče nazaj priklicati starih časov, zlasti ne, ker ne dopušča tega mnogo presilni protest naroda. Narod noče starih strankarskih bojev, narod noče več dekla-

4. gospodarsko sodelovanje med Kitajsko in Mandžurijo;

5. ustanovitev posebne uprave na severnem Kitajskem s sedežem v Pekingu, da se ustvari nevtralen pas med Kitajsko in Mandžurijo;

6. na čelu te posebne uprave bo visoka kitajska osebnost, ki jo bo predlagala japonska vlada;

7. Kitajska se obveže, da bo za guvernerja pokrajine Hopej imenoval katero posebno japonsko osebnost.

Japonske čete prodirajo proti Pekingu

Peking, 13. junija. AA. Snoči je nastal v odnošjih med Kitajsko in Japonsko nov moment. V Saharju so aretirali štiri japonske oficirje, naka so jih kitajske oblasti nekaj ur zaprle. Vojni minister je moral iznenada odpotovati v Nanking in je odklonil odgovor na nov ultimatum Japonske. Vest, o njegovi demisiji še niso potrjene. Japonske čete prodirajo proti Pekingu in Tientsinu. Danes bo japonska letalska demonstracija nad Pekinom. Japonci zahtevajo popolno izpremembo političnega režima na severnem Kitajskem.

Panika v Pekingu

Japonske zahteve in držanje japonskih obla- stev je izzvalo v Pekingu zbeganoost in pravo paniko. Mnogo civilnega prebivalstva je zapustilo mesto, mnogi drugi pa so že kupili vozne listke za potovanje na jug. Japonci nameravajo priti jutri nad Pekinom letalsko demonstracijo. Policija je obvestila prebivalstvo, naj ohrani mir in hladnokrvnost.

macij, narod hoče dela in praktičnih dokazov, da se izvaja politika, ki je v skladu z gospodarskimi in socialnimi potrebami ljudstva.

Samo politična kratkovidnost je, če noče kdo vsega tega videti ali če se razburja, ko mi zvesti svoji dolžnosti javnega glasila to konstatiramo. Ne odločajo v političnem življenju želje in hrepenenja, temveč dejstva in ta so odločila proti politikam JNS, a tudi proti onim njenim voditeljem, ki tega nočejo videti.

V tej realni presoji bivšega stanja in obenem v perspektivah nove situacije, ki se ustvarja, ker se mora ustvariti, pa izginejo one slabotne besedice mariborske podružnice »Jutra« ko prazna pena, da smo jih pač lahko na kratko citirali, da pa ni potrebno, da bi na nje tudi podrobneje odgovarjali. Nekateri reči so pač smešne same po sebi.

Bolgarske ladje za prevoz žita v Abesinijo

Pariz, 13. junija. Havas poroča iz Sofije: Kakor javlja list »Utroc«, je Italija najela tri bolgarske ladje za prevoz rumunskega žita v Abesinijo.

Angleški listi prepovedani v Italiji

Rim, 13. junija r. Rimska vlada je radi ostrega pisanja v italijansko-abesinskem sporu za nedoločen čas prepovedala prihajanje teh-le angleških listov v Italijo: Manchester Guardian, Daily Herald, Evening Standard in Sunday Express.

Izgon novinarja

Rim, 13. junija. AA. Iz Italije so izgnali Davida Daraha, dopisnika lista »Chicago Tribune«. Italijanske oblasti izjavljajo, da je Darah vedel in sistematski napak in tendenčno poročal svojemu listu o razmerah v Italiji.

Transporti vojaštva

Pariz, 13. junija. AA. Iz Livorna poročajo, da so tamkaj vkrcali za Vzhodno Afriko prvi pehotni polk sabandske divizije. S tem polkom se odpelje v Vzhodno Afriko tudi Nino Starace, sin glavnega tajnika fašistične stranke. Z istim transportom odide v Afriko tudi ena divizija gorskega topništva.

Novi transporti japonskih čet

London, 13. junija. Reuter poroča iz Pekinga: V tukajšnjih inozemskih krogih govore, da je japonska vlada sporočila kitajski vladi, naj se nikar ne zanaša na pomoč iz inozemstva.

Vesti, da bi bili japonske vojaške oblasti zahtevale od kitajskih v zasedenih krajih, da naj se ne obračajo po pomoč ali posredovanje do zastopnikov drugih držav, ne potrjuje. Ni pa izključeno, da bi bili Japonci takšno zahtevo, čeprav neuradno, poslali nankinški vladi. Japonci naglo povečavajo svoje čete. Dozriava se, da se na polni novi transporti čet z Japonskega. V pokrajini Čili je že več kot 4000 mož japonskega vojaštva. Neka eskadra 17 japonskih letal je opazovala, kako se kitajske čete umikajo s pekinške pokrajine.

Po nekem Reuterjevem poročilu bo jutri letelo nad Pekinom 12 do 17 japonskih letal. Vse-porsod se čuti gibanje japonskih čet. Japonci dobivajo čedalje večja ojačenja.

Glede na izpremembo režima na severnem Kitajskem ne bi bili v kitajskih krogih v Šangaju baje prav nič presenečeni, če bi Japonska zahtevala od Kitajske, da prizna novo vazalno državo v Kvantungu.

Ruski vpliv v Srednji Evropi

Pariz, 13. junija. AA. Snočnji »Temps« se bavi z uspehom češkoslovaškega zunanjega ministra Beneša v Moskvi in pravi med drugim, da je Stalin pokazal veliko zanimanje za neodvisnost Avstrije. To vprašanje mu je podrobno pojasnil dr. Beneš. V Moskvi so zdaj spoznali, da je neodvisnost Avstrije odločilnega pomena za politično stalnost v Evropi. Sovjetska Rusija je sklenila podpreti tozadevno politiko praške vlade. To pomeni, da bo odslej ruski vpliv viden tudi v delu za pomiritev srednje Evrope.

Vorošilov—Beneš

Leningrad, 13. junija. AA. Semkaj je prišel narodni komisar za vojsko Vorošilov. Obiskal je češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša. Njun razgovor je trajal delj časa. Na čast dr. Beneša je Vorošilov priredil svečano kosilo. Prisostvovali so mu tudi mnogi predstavniki vojske in mornarice.

Vremenska napoved

Novi Sad. Pretežno jasno po vsej kraljevini. Ozračje se bo ohladilo v južnih krajih, v severnih pa se bo temperatura nekoliko zvišala. Sonce vzhaja ob 3.50 in zahaja ob 19.25.

Dunaj. Jasno in toplo vreme.

Italija in novi pakti z Rusijo

Ze ob sklepanju francosko-ruske pogodbe o medsebojni pomoči, a tudi se pozneje in ponovno smo v našem listu v posebnih poročilih opozarjali na različna stališča posameznih evropskih držav glede vprašanja navezanja tesnejših stikov s sovjetsko Rusijo in njene definitivne pritegnitve v evropsko interesno sfero. Priobčili smo med drugim tudi nekaj italijanskih komentarjev, izmed katerih je v mednarodni javnosti vzbudil posebno pozornost članek znanega italijanskega politika in publicista Francesca Coppole, ki velja za enega izmed najintimnejših prijateljev in sodelavcev samega Duceja in se njegova mnenja v političnih zadevah smatrajo za napoln uradna. Ze tedaj je izgledalo, da se Italija prav nič ne navdušuje za novo zvezo Francije z Rusijo. Coppola je italijansko rezerviranost v tem pogledu opravičil z italijansko zaskrbljenostjo pred morebitno obnovitvijo panslavističnega pritiska na Jadran, ki bi po njegovem mnenju sledil kot nujno posledica pritegnitve Rusije v evropsko politično sfero, češ da bi v tem primeru nedvomno tudi sovjetska Rusija stopala po stopinjah svoje caristične prednice in tako v celoti obnovila nekdanji ruski vpliv na Balkanu. Le s to razliko, da bi bil ta za Italijo danes, ko ni več vmesnega klina bivše avstro-ogrske monarhije, neposredno in zato neprimerno bolj nevaren od predvojnega.

Tako je Coppola pisal še pred sklenitvijo češkoslovaško-ruskega sporazuma z dne 16. maja t. l., torej še pred Beneševim potovanjem v Moskvo in pred napovedjo novega romunsko-sovjetskega pakta, ki bo že tretji te vrste in ki bo, prav tako kot prva dva, Rusijo še bolj navezal na Evropo.

Ta hitri in nenadni preokret na Vzhodu je zdaj vzbudil v Rimu še večjo vznemirjenost. Ob podpisu češkoslovaško-ruskega pakta se je Coppola v turinski »Gazzetti del Popolo« povrnil k problemu evropskih političnih zvez s sovjetsko Rusijo in je ob tej priložnosti panslavistično nevarnost še bolj podčrtal. Pred kratkim pa se je te vprašanja dotaknil v svojem zunanje-političnem ekspoziciji tudi sam Mussolini, ki je že povsem odkrito in brez pomislekov zjavil, da sta francosko-ruski in češkoslovaško-ruski pakt »zrušila ravnotežje sil«. Mussolini je s tem očitno namignil na pokanje v takozvani »fronti velesil«, ustvarjeni z muko in težavo v Stresi in je bil skoraj pokopani. S te strani bi bil Mussolinijev odpor proti ločeni francoski zvezi z Rusijo umljiv, saj bi bil do neke mere v skladu z znano Mussolinijevo zamisljo o nekaki hierarhiji držav z diktatorom velesil, ki dopušča morebitno sodelovanje Nemčije, a izključuje — Rusijo. Po žalostni usodi »pakta štirih« predstavlja zdaj razpad »fronte treh« — nov udarec za Mussolinija in njegovo ozkosrčno zunanje-politično koncepcijo.

A dasi nam ta Mussolinijeva, rekli bi, osebna prizadetost do neke mere zares utegne raztolmačiti trenutno rezerviranost Italije do novih zvez in paktov z Rusijo, je po drugi strani spet umljivo, da nam samo ti italijanski pridržki še ne povedo vsega. Prav Franciji je še v predobrem spominu, da je bil baš Mussolini tisti, ki je sovjetsko Rusijo prvi priznal in z njo navezal politične in gospodarske stike... Seveda tedaj s Francijo še ni bil v dobrih odnosih in na »fronto zapadnih velesil« morda niti mislil ni.

Razlogi sedanjega Mussolinijevega protirimskega razpoloženja so torej še druge vrste. Italija se boji, da ne bi z novimi zvezami nekaterih srednjeevropskih in balkanskih držav prišla na tem terenu, kjer je že v konfliktu z nemško »interesno sfero«, v nov konflikt še z — rusko. Ta hipoteza se ji zdi čedalje bolj verjetna. Benešev po t. v. Moskvo in njegova izjava pred odhodom (»Prager Presse« z dne 9. t. m.), da pomenja vstop sovjetske Rusije v DN in njena pritegnitve v evropsko sfero »močno utrditev zunanje-politične pozicije Češkoslovaške in cele Male antante«, sta ji mogla sugerirati samo nove pomisleke in novo — bojazen. To tem bolj, ker je prav sedaj izven Evrope tako močno okupirana, da na nove akcije v tem predelu Evrope niti misliti ne more.

Če ji je že zveza med Francijo in Rusijo, ki je po njenem mnenju sicer zaustavila nemški »Drang nach Osten«, a ga je obenem preusmerila proti jugovzhodu, posegla v njeno podonavsko in balkansko interesno sfero, bi novi pakti Rusije z državami Male antante in Balkanskega sporazuma zabili v isto sfero še — ruski klin, ki se ji zdi še bolj nevaren.

Italija je zato v zadnjem času že poskušala z — reakcijo na vse te nove pakte. Sem spadajo napore za ureditev italijansko-poljskih odnosov, snubitev Nemčije, ki naj bi razdražila v prvi vrsti Francijo, a ne na zadnjem mestu tudi stremjenje po zboljanju odnosov z — Malo antanto. Vprašanje je seveda, v koliko ji bo afera z Abesinijo sploh dovolila energično posegovanje v one komplekse, ki jih je nekoč smatrala za svojo izključno domeno. Ver-

Nemško-britanski pomorski razgovori

Nadaljevanje pogajanj — Sporazum med Nemčijo in Vel. Britanijo že dosežen?

Nadaljevanje pogajanj

London, 13. junija. AA. Veleposlanika Ribbentropa pričakujejo v Londonu danes radi nadaljevanja pomorskih pogajanj med Veliko Britanijo in Nemčijo. Vse kaže, kakor poroča Reuter, da je bil pred odhodom nemške pomorske delegacije iz Londona dosežen sporazum na podlagi razmerja 35 % angleških pomorskih sil, kakor je to zahtevala Nemčija. To razmerje pa se bo izvajalo za vsako kategorijo ladij posebej in bo trajno. Povečanje pomorskih sil druge pomorske države ne bi smelo povzročiti povečanje nemških pomorskih sil. Velika Britanija je sprejela te določbe pod pogojem, da jim nobena druga pomorska sila, ki je podpisala versajsko mirovno pogodbo, ne bo ugovarjala. Poročali smo že, da je britanska vlada o razgovorih informirala vse zainteresirane države.

Amerika za splošni sporazum

Washington, 13. junija. AA. Podtajnik zunanjega ministrstva Filips je izjavil zastopnikom listov, da je vlada USA že sestavila svoje mnenje o informacijah angleške vlade glede angleško-nemških pomorskih pogajanj. Ameriška vlada je razen tega odgovorila Veliki Britaniji, da bi uspehi teh predhodnih pogajanj po njenem mnenju mogli dovesti do skupnega stališča vseh glavnih pomorskih držav v Evropi glede medsebojnih odnosov njihovih vojnih mornaric. To pa bi zopet pospešilo sklenitev splošnega sporazuma med glavnimi pomorskimi državami o omejitvi pomorskega oboroževanja.

V Parizu — skepsa in pomisleki

Pariz, 13. junija. AA. Listi so dokaj zapeti pri presojanju francoskega stališča do angleško-nemških pomorskih razgovorov. »Petit Parisien« samo ugotavlja, da nemške zahteve temeljno izpreminjajo pomorske klavzule versajske mirovne pogodbe. »Matin« pravi, da more Anglija sprejeti nemške zahteve, ker si je zagotovila zaščitno klavzulo pri podpisu londonskega pomorskega pakta, ki sme stopiti v veljavo, kadar bi

se Anglija čutila ogrožena. Anglija se naslanja na to zaščitno klavzulo in misli povečati svoje brodogradnjo. Zeleti je, da bi Nemčija tako povečala svoje brodogradnjo na 35 odstotkov v primerj z angleškim, da ne bo kršena dogovorjena razlika med brodogradnjo posameznih držav. Francija je bila do leta 1932. vezana z washingtonsko pomorsko pogodbo. Zato mora vpoštevati vse možnosti in ne sme dovoliti, da bi padla v inferioren položaj.

Anglija se oborožuje

London, 13. junija. AA. Letalsko ministrstvo je naročilo večje število novih dvomotornih letal za obrambo obale. »Times« piše v tej zvezi, da pomenijo ta naročila važen del angleškega načrta za letalsko oborožitev in da potrjujejo sklep letalskega ministrstva, da hoče izpolniti letalske sile za obrambo obale z novimi topovi in letali, ki bodo mogla križariti tudi po morju dalj časa.

Japonska zdaj pristaja

London, 13. junija. AA. Japonski poslanik je sporočil zunanjemu uradu, da Japonska ne bo ugovarjala 35 % tonazi, ki jo bo dovolila Velika Britanija Nemčiji za njeno mornarico.

Snowden in Lloyd George za mir

London, 13. junija. AA. V manifestu pripravljene odbora za mirovno in obnovitveno akcijo, ki so ga med drugim podpisali lord Snowden in Lloyd George, se zahteva, naj na čelo Velike Britanije stopi v interesu svetovnega miru vodstvo s primerno odločnostjo. Anglija razpolaga z ogromnim vplivom v svetu in moč Velike Britanije naj bo posvečena ohranitvi miru, preprečevanju razprtij med narodi, oboroževanju in preprečevanju sedanjega fatalističnega zaverovanja v vojno. 1. in 2. julija bo ustanovni zbor akcijskega sveta za mir in obnovo. Spomenica poziva vse zveze in organizacije verskega, socialnega in političnega značaja, ki soglašajo z idejami miru in obnove, naj se takoj priključijo akciji in prično odločno agitacijo po vsej državi.

V nekaj vrstah

NRA podaljšana

Washington, 13. junija. AA. Senat je z 41 glasovi proti 13 izglasoval podaljšanje preurejene NRA do aprila 1936.

Volilni rezultati v Grčiji

Atene, 13. junija. AA. Po zadnjih uradnih podatkih o grških volitvah so vladne stranke dobile 685.673 glasov, stranka Metaxasa 127.245 glasov, komunisti 94.140, neodvisni 74.094. Praznih in uničenih volilnih listov je bilo oddanih 64.089. Abstinenca opozicije ni dosegla 15 %.

Protizidovski izgredi

Varšava, 13. junija. AA. Iz Grodeka poročajo, da sta tamkaj dva žida ubila nekega kristjana. Zato so bili hudi protizidovski izgredi. Manifestanti so pobili okna in napadli občinstvo na ulicah. Ena oseba je bila ubita. Policija je vzpostavila red in aretirala več oseb. V mestu vlada zdaj popoln red.

Za monarhijo v Grčiji

Bruselj, 13. junija. AA. Grški minister brez listne Mavromihalis je izjavil poročevalcu lista »Soir« med drugim: Neuspeh Metaxasa pri nedeljskih volitvah ni neuspeh monarhije, marveč njegov osebni. Prepričan sem, da bo monarhija vzpostavljena. Mnogi moji rojaki žele iz vsega srca, da bi se kralj Jurij vrnil.

Svetovni kongres bivših bojnikov

London, 13. junija. Reuter poroča iz Melbourn, da bo zveza bivših bojnikov iz avstralske države Viktorije v zvezi z nastopom angleških bojnikov dala pobudo za sklicanje svetovnega kongresa bivših bojnikov.

Kratke vesti iz tuline

Varšava, 13. junija. W. Časopisi poročajo, da bo vlada še tekom leta dala na razpolago dve milijardi zlotov za podpore brezposelnim na Poljskem.

Madrid, 13. junija. W. Semkaj je prispel šef nemškega urada za organizacijo nacionalno-socialističnega časopisa v tujih državah Zeberer. Zeberer bo tekom svojega bivanja v Španiji priredil več predavanj zastopnikom nemških kolonij v Barceloni, Valenciji, Alicantu, Mureiji, Kartagini, Grenadi, Malagi, Sevili in Madridu.

Berlin, 13. junija. W. Nenadoma je tu preminul Franz von Mendelssohn, šef berlinske banke, ki je užival mednarodni sloves.

Berlin, 13. junija. W. Na pobudo prijateljev Južnoafriške Unije je v domu nemškega časopisa izročil danes načelnik Schowalter ministru Južnoafriške Unije g. Gie zbirko knjig, dokumentov, slik in drugih spominov, ki se nanašajo na burško vojno iz leta 1900. Zbirka je bila dosedaj v nemškem zunanem ministrstvu.

jetno je, da se ji njena prevelika in pre-nagljena vročevrnost na Jugu utegne maščeovati kje drugje, kjer je bila njena pozicija do zdaj, če ne že trdna in konso-lidirana, pa vsaj začetek in prvi korak za nadaljnjo akcijo. Tega se Italija tudi prav dobro zaveda. Zato nam njenih novih zunanje-političnih naporov ni težko razumeti.

Kredit Državne hip. banke beograjskemu gledališču

Beograd, 13. junija. b. Današnje »Službene Novine« prinašajo uredbo o dopolnitvi uredbe o načinu pobiranja taks plačanih v korist državnih narodnih gledališč. V tej uredbi je dovoljeno v Drž. Hipotekarni banki v Beogradu, da lahko odobri na plačevanje dohodkov iz fonda gledališkega denarja beograjskemu gledališču kredit po tekočem računu v iznosu 1.175.000 Din pod pogoji, ki jih uredba navaja.

Uvoz rastlin

V Službenih novinah št. 69 od 22. marca 1935 je izšel seznam držav, kjer so obbolele kulturne rastline. Po tem imajo tudi na Francoskem in v Italiji okužbo ščitne uši »San Jose«, zaradi česar je prepovedano uvažati živo rastlinje in dele rastlin iz teh držav. Naknadna poročila so dokazala, da v teh dveh državah ni več te okužbe. Zato se iz seznama držav, kjer je kulturno rastlinje okuženo, izločita Francija in Italija. Zanju veljajo za leto 1935 za ta uvoz določbe pravilnika o uvozu in tranzitu živega rastlinja in rastlinskih delov.

Urad za nadzorstvo nad izvozom živine in živinskih izdelkov ter predelav pri Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine je dal glede na vprašanje, ali lahko veterinar dovoli natovarjanje živine na katerikoli postaji, če izkazuje za izvoz živine urada za kontrolo nad izvozom živine ne navaja natovarjalne postaje — tole pojasnilo: Strokovni odbor pri tem uradu je že prej izdal odlok, da mora pri prijavi za izvoz svinj v Avstrijo izvoznik vnaprej navesti natovarjalno postajo. Ta odlok je izšel zato, da bi se razdelitev za izvoz mogla opraviti po kapaciteti proizvodnje posameznih krajev. Razen tega je ta sklep omogočil nadzorstvo na terenu, v času, ko je bilo veliko povpraševanje za izvoz svinj, zlasti za Dunaj. Strokovni odbor pa ni odredil, da se ne navede natovarjalna postaja v izkazu za izvoz svinj na Češkoslovaško, in zato ni bilo potrebno, da se na omenjenem izkazu navaja natovarjalna postaja. Za izvoz na Češkoslovaško morajo namreč svinje biti dobre kakovosti in težke po 200 ali več kg in je izvoznikom težko dobiti ustreznega blaga.

„Slovenec“ o JNS

Včerašnji »Slovenec« je objavil formalno zelo izklesani uvodnik »Odkrita beseda«, v katerem najprej odgovarja na binkoštni uvodnik »Jutra«, nato pa precizira svoje stališče do JNS.

Najprej opominja »Slovenec« na zmogostavne napovedi o JNS pred štirimi leti v »Jutru«, nato pa citira isti list generalnega sekretarja JNS, »da je kot posledica volitev nastala nekaka politična negotovost in da so mnogi ljudje izgubili svoj kompas.« Pri nadaljnji analizi te »Jutrove« konstatacije pravi »Slovenec«, da se more smatrati kot edini razlog »Jutrovega« nezadovoljstva z rezultatom volitev ta, da JNS ne predstavlja več solidne politične tvorbe in da zato ne more nositi trdnega in trajnega režima, kakor ga potrebujemo. JNS doživlja akutno krizo, iz katere išče njen glavni tajnik zdravila v duhu državniške modrosti in politične treznosti vseh, ki tvorijo danes gibalno silo v našem narodu in državnem življenju.

»Slovenec« pripominja na to, da spadajo med te gibalne sile tudi oni, ki se upirajo vodstvu JNS in ki zahtevajo njeno pomladitev in tudi oni, ki zahtevajo čisto novo formacijo za rešitev naših gospodarskih in socialnih problemov. »Jutro« je odločno proti novi formaciji, ker bi ta pomenila oslabitev stranke, kaj pa naj bi se storilo, tudi »Jutro« samo ne ve.

Na podlagi »Jutrovih« izvajanj ugotavlja nato »Slovenec«, da je JNS brez pravega kompasa in da smatra samo glasilo njenega generalnega tajnika za potrebno, da to ugotovi. Po »Jutru« bi bilo najbolje, da bi se JNS pomladila v tem smislu, da bi bila zopet takšna, kakor je bila.

To sredstvo za smatra »Slovenec« za čisto brezupno ter pravi, da v politični zgodovini še nikdar ni bilo, da bi ozdravila politične razmere ista politična tvorba, ki je povzročila njih obolost. Zlasti pa velja to za JNS, ki je bila umetno narejena in zložena, da z njeno izvesko ni bilo niti mogoče iti na volitve.

Da je prišlo tako daleč, je krivo tudi to, da je stranka, ki je hotela likvidirati škodljivo strankarsko politiko, sama vodila tako brezobzirnejšo strankarsko politiko. Za takšno stranko velja, da se poudarjalo opetovano »Jutro«, da se stare izgubljene forme ne smajo vrniti. Kaj še, da bi se mogle kakorkoli že obnoviti ali pomladiti, vzklika »Slovenec«.

In nato zaključuje »Slovenec« svoj odgovor na binkoštno misli »Jutra« takole:

»Smisel binkoštnega misterija je, da novega časa ni mogoče ustvariti na trhljih podlagah starega in da novega vina ni pretakati v preperela mehove. Tudi za naš politični preporod, kojega nujno potrebo nam dokazuje naš sedanji, od »Jutra« samega dobro označeni položaj, velja, da ga ne bomo pripravili in ustvarili s kakršnimikoli morda še tako dobro mišljenimi kombinacijami, v katerih bi igrala kakšno vlogo JNS kot taka ali kaka njej podobna druga tvorba istega starega in izrabljenega duha...«

Skratka pravi torej »Slovenec«, da z JNS nikakor ne!

Pripominjamo le, da je ta »snelet« podprti marsikateri upe!

Današnje seje Jugoslov. kluba narodnih poslancev

Beograd, 13. junija. b. Danes so se po kratkem odmoru zopet sestali narodni poslanci, izvoljeni na Jevtičevi listi, na seštanek novoustanovljenega Jugoslovanskega kluba narodnih poslancev. Prvi seštanek kluba je bil ob 10. dopoldne v poslanski zbornici. Predsedoval mu je predsednik ministrskega sveta in predsednik kluba g. Bogoljub Jevtič. Na dnevnem redu je bilo obravnavanje poročila, ki ga je sestavil verifikacijski odbor o svojem delu. Drugi seštanek je bil popoldne ob 18. Na tem seštanu se je obravnavalo o tekočih zadevah. Določili so se tudi govorniki, ki bodo jutri poročali o verifikaciji mandatorov v plenarni seji zbornice ob 10. Jutrišnji seji Narodne skupščine bo predsedoval v smislu poslovnika predsednik verifikacijskega odbora g. Dragiša Cvetković.

Bolgarski železničarji v Beogradu

Beograd, 13. junija. b. V nedeljo obišče Beograd večja skupina bolgarskih železničarjev, da vrne obisk svojim jugoslovanskim tovarišem, ki so že dvakrat obiskali Bolgarijo.

Iz sodne službe

Beograd, 13. junija. b. Za sreskega podnačelnika pri sreskem načelstvu v Sisku je postavljen g. Ludvik Komelj, dosednji podnačelnik v Slav. Brodu.

Iz železniške službe

Beograd, 13. junija. b. Premeščen je pri zemunski kurilnici Fraso Alojziji, k železniški kurilnici v Karlovac, v Osijek pa je prestavljen nadzornik proge Josip Poljšak. Prestavljen je iz postaje Jesenice na postajo Novo mesto prometnik Mihael Petrič.

Povratak ministra Petra Živkovića v Beograd

Beograd, 13. junija. b. Minister vojske in mornarice arm. general Petar Živković se je par dnevi mudil na inspekcijskem potovanju in se je danes vrnil v Beograd.

Zmanjšanje plač osebju beograjskega gledališča

Beograd, 13. junija. b. Uprava Narodnega gledališča v Beogradu je zmanjšala svojemu osebju plače od 3 do 13 %. Kakor smo že pred kratkim poročali, je uprava odpuštila okrog 60 članov svojega ansambla.

Težje pa je prerokovati uspeh njenih novih snubitev. Jasno pa je že zdaj, da ji po morebitnem neuspehu z Nemčijo in Poljsko, ostaja še edina rešitev — Mala antanta... Bo-li Italija imela dovolj poguma, da vgrizne v to jabolko z odkritimi nameni in brez pomislekov? Položaj nam tega optimizma ne narekuje.

Banovina in Ljubljana za umetnost

Ljubljana, 13. junija.

Kakor smo že poročali, je minuli teden že drugi obiskal umetnostno razstavo v Jakopičevem paviljonu njen pokrovitelj g. ban dr. Dinko Pue in si obenem ogledal tista dela, ki mu jih je posebna v ta namen sestavljena žirija priporočila za nakup iz banovinskih sredstev. Po sedanjih dispozicijah bo banovina kupila pastel »Otočec« Božidarja Jakca, Zdenka Kalina mramorno skupino »Mlada mati«, Fr. Pavlovca oljnato sliko »Krompir«, Maksima Sedeja oljnato sliko »Dvojica«, Alberta Sirka oljnato sliko »Soparno« in oljnato sliko »Iz okolice Ptuj« Frana Koširja.

Skoraj isto razsodišče, namreč zastopnika mestne občine ljubljanske v odboru Narodne galerije g. dr. Ivan Vrčon in g. dr. Milan Subic, upravnik Narodne galerije g. Janez Zorman in mestni prosv. referent g. Lojze Slanovec, je odbralo tudi nekaj del za nakup iz mestnih sredstev. Mestni predsednik g. dr. Vladimir Ravnihar si je davi prav pozorno ogledal vso razstavo, zlasti pa od razsodišča priporočena dela ter se končno odločil mestnemu svetu priporočiti v na-

kup naslednja dela: Dore Klemenčič »Zimski motiv«, olje; G. A. Kos »Ribe in lonec«, olje; Tine Kos »Mati«, les; Janez Mežan »Opuščen pokopališče«, akvarel; Franc Mihelič »Vase«, risba; Zoran Mušič »Sardine«, olje; Karel Putrih »Dekliška glava«, slika; Saša Santel »Tkalec«, olje; Mirko Šubic »Sv. Boštjan«, olje; Anton Trstenjak »Ob potoku«, gvaš; Fran Zupan »Ribiška barka v Zlariu«, gvaš.

Pa tudi privatniki se prav zelo zanimajo za to prvo pomladansko razstavo Društva likovnih umetnikov naše banovine in so tudi nakupili že nekaj prav dobrih del, namreč Frana Pavlovca mojstrsko sliko »Kruh«, Rajka Slapernika sliko »Canal d'Auteille«, Toneta Kralja sliko »Pomlad«, kjer neslo h krstu, Božidarja Jakca »Otočec« (razstavil je namreč več slik tega slikovitega dolenskega gradu), Henrike Šantlove »Belokranjsko zatišje« z narodno nošo in Maksima Sedeja tempero »Mati z otrokoma«.

V primeri z drugimi razstavami ima ta tudi z gmojne strani prav nenavaden uspeh, ki naj ga pa prijatelji umetnosti še povečajo z nakupi.

Anketa zaradi inkorporacije v Celju, Mariboru in Ptuj

Ljubljana, 13. junija.

Kakor mestna občina ljubljanska, imajo tudi ostale naše mestne občine Maribor, Ptuj in Celje največje težave in skrbi zaradi inkorporacij okoliških občin po zakonu o mestih. Kako so se v Ljubljani zedinili zastopniki mestne občine ljubljanske in okoliških občin, smo obširno poročali v večerajšnji številki.

Davi se je ban g. dr. Dinko Pue z referentom g. dr. Šrajem in tajnikom g. dr. Brolihom odpeljal najprej v Celje, kjer je bila ob 9. anketi o tem vprašanju in so se je udeležili predsednik mestne občine dr. Gorican, sreski načelnik dr. Vidmar, mag. direktor g. Šubic in zastopniki občin Celjske okolice, Petrovče in Teharje ter zastopstvo celjskega mestnega sveta.

Zlasti so zastopniki občine Celje okolica trdili, da je njihova občina finančno in gospodarsko zmožna življenja, posebno so pa proti temu, da bi bilo inkorporirano samo Gaberje kot zaželjena »bogata nevesta«.

druge občine bodo pa bedno životarile. Za stopniki okolice menijo, naj se priključi vse ali pa nič. Okoličani ne puste raztrgati svoje občine, drugače pa niso proti priključitvi. Kakor povsod hočejo tudi v Celju eni imeti združeno vse na uro daleč, drugi pa žele potegniti meje čim bliže mesta.

Ob pol 12. se je pod predsedstvom g. bana pričela že anketa v Mariboru glede istega vprašanja in so bili prisotni sreski načelnik, predsednik občine dr. Lipold, podpredsednik g. Golouh in župani petih okoliških občin.

V Ptuj je bila anketa popoldne in so se je tudi udeležili predsedniki prižadetih občin s sreskim načelnikom. Predsedoval in vodil je pa anketo tudi v Ptuj g. ban sam.

Na vseh treh anketah so razpravljali o predlogih mestnih občin ter o izjavah okoliških občin. Razmotrili so razne projekte, ki so jih predložile mestne in okoliške občine že leta 1934. In tudi šele pred kratkim, vendar nikjer ni prišlo do kakih definitivnih zaključkov in bo treba stvar proučiti ponovno.

Na višku sezone sladokuscev

Ker smo imeli mrzlo pomlad, je ta sezona najblaženejših vžitkov šele sedaj na višku, ko bi se drugače morala o kresu že zaključiti. Blago se smehljajoče gospode vidimo vsako popoldne romati proti Posavju s prazničnimi obrazi, kakor k veliki maši. Zvečer se pa vračajo razneženi in zadovoljni ter rdečih lic nemi v mesto. Ali kaj rdeča lica, saj je najznačilnejša vendar njih okrogla brada na večstajnih mehkih podstavkih, ki se vsa sveti, kakor pravi kitajski lak.

Uživajo kakor nikoli v letu, in nikdar ni Posavje tako v časti, kakor te tedne, ko iz peščenih zemlje lezejo nežne glavice špargljev. Z misterijem in tajstvenostjo je obdana njih rast, da smatrajo za največjega umetnika, kdor zna pridelati to najdelikatnejšo zelenjavo. Zelo skrbno pokrivamo slonokoščene stebriče, da bi jim ne zagorela in ozelenela sloka nežna telesca. Zajetni, mehki in voljni stebrički z luskinastimi popki, ki se kar sami tope, prihajajo na mizo pod odejo zlatih drobljnic potopljenih v sladkem maslu. Posebno svečan obrednik predpisuje vsak gib pri ceremoniji uživanja in individualnosti prepušča le izbiri vina po lastnem okusu.

Pod košatimi starimi jablanami na zeleni trati in pod kostanji na belem pesku stoji belo pogrnjeno mize in okrog njih zamaknjeni sladokusci tiho brez razgovorov in močevanj požirajo iz nežnih stebelc tisto posebno sladkost, ki ji ni para in tudi nima imena. V nasladi drhleče brade se oblivajo s svetlim lakom. Drugi so spet taki, ki niso za slonokoščeno, rožno nadahnjeno barvo, temveč za zelenkasto zagrenjeno pikantnost. Ponašajo se, za aristokrate, češ da je tak francoski okus. V resnici je pa stvar prav prozaična, ker gren-

koba špargljev prihaja od pomladanskega gnojenja, pravilno jim pa moramo gnojiti že prejšnje lelo, če hočemo imeti fine šparglje brez grenkobe. In tudi pridelovanje špargljev ni nikakoli umetnost, saj jih po drugih deželah goje kmetje kar na njivah.

Nekdaj so izkopali zemljo tudi dva metra globoko, ko so sadili šparglje, in navozili v te jame starega lesa, trsk in druge podobne šare, sedaj pa zrigolamo zemljo le 60 cm globoko in špargljem gnojimo, kakor drugi zelenjavi. Tudi pokrivati jih ni treba, ker jih lahko režemo takoj, ko pokažejo glavice iz zemlje. Pridelovanje špargljev torej ni niti tajnost niti umetnost in jih ima lahko brez večjega truda in z malimi stroški na svojem vrtni vsak mešan in tudi na njivi vsak kmet. Prav mnogo špargljev uvažamo tudi iz tujine, čeprav so slabši od naših in bi jih lahko doma pridelovali na veliko, jedli poceni in krili tudi potrebe konservnih tovarn. Z uspehom dela propagando za saditev špargljev ljubljanska podružnica Sadjarkega in vrtnarskega društva in sedanji ban g. dr. Dinko Pue ji je že kot župan omogočil vzoren špargljev nasad na Prulah, kjer so vsako leto tudi predavanja in razkazovanja, kako je treba šparglje pravilno saditi in gojiti. Špargljevi nasadi so tudi prav rentabilni, saj vsaka rastlina donaja do pol kilograma in povprečno tudi več špargljev. Imamo tudi že nekaj večjih nasadov, vendar naj se pa špargljevi nasadi razširijo po vsej naši banovini v korist kmeta in mešanov.

Vsaki junijski malici na Posavju slede tudi globoke učene disertacije o ledvicah in mehurju, ki upravičeno povzdigujejo šparglje za najučinkovitejšo medicino in za vsakega zdravo jed. Nasadimo jih čim več, da bo ta zdrava slaščica tudi cenejša!

Zločin na Viru pri Domžalah pojasnjen

Hribar Franc trdovratno taji, Pirc Janez pa priznava zločin

V sredo smo poročali, da je bil na Viru pri Domžalah storjen zverinski zločin, katerega žrtev je postala 57 letna preužitkarica Marija Penko s Podrečja št. 19. Požrtvovalnosti domžalskih orožnikov, zlasti pa komandirju gospodu Skoku se je zahvaliti, da je danes zločin že skoraj popolnoma pojasnjen.

Orožništvo je prišlo one, o katerih se je dalo slutiti, da bi mogli karkoli izpovedati o zločinu. Med prvimi, na katere je že takoj spočetka padel sum, je bil gospodar na Podrečju št. 19, brezposelni mizarski mojster Franc Hribar, star 27 let in stanovalka Angela Gaberškova, stara 31 let. Orožniki pa so aretirali tudi Hribarjevo ženo Angelo Gaberškovo in Janeza Pirc z Goričice št. 4. Prav tako pa so aretirali tudi še staro mater Marijo Dolničar starejšo in njeno hčer Marijo.

Kaj pripoveduje Janez Pirc?

Medtem ko Hribar Franc dejanje trdovratno taji, je Janez Pirc, kakor smo zvedeli, podal obširno razlago, kako sta s Hribarjem Marijo Penkovo umorila. Povedal je nekako takole: 27. februarja t. l. se je vračal od dela kot klobučarski pomočnik pri Flerinu Francu v Domžalah h Gaberškovi na Podrečje št. 19. Tu mu je Hribar Franc začel prigovarjati, naj bi šla v bližnji gozd šumberk po drva, češ da misli umoriti Marijo Penkovo. Pirc je soglašal s predlogom, vendar pa ni bil pripravljen umoriti Penkove, ampak samo pomagati nesti do potoka Rače. Hribar mu je dejal, da se misli Penkova vrniti tega dne domov od bistriškega mostu, ki veže cesto iz Domžal proti Ihanu in da bo krenila pri Mostnarjevi hiši po stezi čez šumberk na kolovozno pot po gozdu in da bo po tej poti prišla na cesto pod kamnolomom na severni strani šumberka. Sklenila sta jo počakati. Postavila sta se za grm na kolovozni poti približno 40 m na ovinku kolovoza od banovinske ceste, ki veže Vir z Ihanom. Ob tri četrt na osem zvečer je prišla Penkova mimo grma in tedaj je skočil Hribar izza ovinka k Penkovi, jo zgrabil za vrat in jo toliko časa davil, da je bila mrtva. Po dejanju je poklical Pirc, ki je bil skrit za grmom:

Janče, pojdi dol, zdaj je mrtva

Hribar je imel pripravljen kol in vrvi v žepu. Nato sta oba truplo zvezala in ga odnesla k potoku Rači. Pirc je pobegnil domov, po kakih 10 minutah pa je prišel za njim v podstrešno sobo na Podrečje tudi Hribar in mu dejal:

„Zdaj je končano“

Pirc mu je nato samo prikimal, češ da je dobro. Baj mu Hribar za pomoč ni obljubil nikake nagrade. Ob napadu na Penkovo, ki je morala imeti s seboj v torbici več naberačenih živil, ni mislil, da bi pogledal, kaj ima s seboj. Po 14 dneh ga je Hribar povabil, da si njeno zlatnino razdelita na polovico. Nekako sredi marea mu je Hribar izročil zlatnino, katere se je Pirc spočetka branil sprejeti, a je le vzela: en par uhanov, 2 prstana, 1 medaljonček in 4 srečke ratne štete po 1000 Din. Od obleke je

dobil še eno prevleko za pernico in eno rjuhopkapno. Vse to je odnesel domov v Hudo št. 21 in je povedal, da mu je omenjene stvari dal Hribar, on pa je dobil to blago od Petkove Marije, matere umorjene Penkove.

Na binokšni praznik, ko je bilo truplo Penkove najdeno, sta se Hribar in Pirc sestala doma v veži. Hribar je že tedaj sumil, da bodo zločin orožniki kmalu izsledili, zato je Pircu naročil, naj mu vrne zlatnino in srečke. Pirc pa je srečke skril doma na stanovanju v okvir med šipo ogledala in podložka, zlatnino pa je dal v papirnato škatlico ter jo zakopal na njivi kakih 10 korakov od hiše. Ob tej priliki mu je Hribar naročil, naj ob eventualnem odkritju zločina ničesar ne prizna, čeprav bi ga še tako silili. Potem z njim ni več govoril. Zadeve zato ni prej prijavil orožnikom, ker se je bal, da bi Hribar vrgel Angelo Gaberškovo iz svoje hiše. Zdaj pa je priznal vse, ker mu vest ni dala miru.

Do zločina je prišlo zavoljo tega, ker se je hotel Hribar na vsak način znebiti Penkove, ki je imela v njegovi hiši dosmrtno stanovanje in del njive za užitek. Od umorjene Marije Penkove pa si je Hribar prilastil zlato uro in verižico, ki jo je dalje prodal, in nekaj perila. Ta dejstva je Pirc priznal, medtem ko Hribar še vse taji.

Obrtništvo brez strokovne organizacije je obrtništvo brez bodočnosti

XV. redni občni zbor Združenja tesarskih mojstrov v Ljubljani 13. junija.

Na binokšni praznik so zborovali v restavraciji štrkulj tesarski mojstri iz Ljubljane in okolice, da proslavijo 15. obletnico svojega obstoja. Društveni predsednik g. Fran Ravnikar se je v svojem govoru najprej toplo spomnil pokojnega kralja Aleksandra, ki so mu na to vsi izkazali čast z enominutnim molkom. Njegov govorilo je izzvenelo v obžalovanje, da je današnji položaj tesarjev v zastoji in da si mora zato organizacija pomagati z bojem proti šušmarjem, ki jim odjedajo kruh, ne plačujejo pa nikakega davka. Po govoru se je predsednik zahvalil za izkazano mesto predsednika, katero mora zaradi starosti odložiti. Občni zbor ga je nato na predlog podpredsednika izvolil za častnega predsednika. Zdaj je predsedniško mesto prevzel podpredsednik g. Josip Kregar, tesarski mojster v Ljubljani.

Tajniško poročilo je izkazalo, da ima združenje 151 članov. V zanimivi debati se je nato govorilo o propagandi za lešene hišice, ki so za malega človeka cenejše in tudi bolj zdrave. Vsi so soglašali tudi z okrožnico sreskega načelstva v Kranju, češ da gradbeniki po členu 47. o. z. ne smejo vršiti tesarskih del v nobenem primeru. Udeležba je bila polnoštevna in je pokazala zanimanje tesarskih obrtnikov za njih težki življenjski položaj.

Zadeva časti vseh Jugoslovancov so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

Pred občnim zborom Kmetijske družbe

Nad 164 milijonov prometa in za 33 in pol milijona več kakor leta 1933.

Jutri ob pol 11. bo v Delavski zbornici občni zbor naše Kmetijske družbe, ki že več generacij skrbi za napredek našega kmetijstva.

V upravnem letu 1934. je glavni odbor KD usmeril svoje delovanje v smislu službenih pravil ter zaradi pomanjkanja kmetijskih zbornic opravljal naloge stanovske zastopnice kmetijstva v Dravski banovini, odnosno z vnovčevanjem kmetijskih pridelkov ter dobavo kmetijskih potrebščin pomagal kmetu v času najtežje gospodarske stiske. S svojimi posredovanji, predstavkami in predlogi na merodajnih mestih je dosegla KD prav lepe uspehe v korist našega kmeta, saj so jo vse oblasti upoštevale kot pravo zastopnico kmetijskega ljudstva. Tako je KD sodelovala tudi pri posvetovanjih o osnutkih raznih zakonov in uredb, ki se tičejo kmetijskega gospodarstva ali vsaj vplivata nanj.

Z velikimi gmotnimi žrtvami je izdajala strokovni list »Kmetovalec«, ki je slavil tudi svojo 50. letnico. List bi moral imeti vsak kmetovalec in marsikatera akcija KD glede vnovčevanja kmetijskih pridelkov ni rodila pričakovanih uspehov, ker članstvo

ni čitalo tega svojega glasila in ni bilo poučeno o tržnih prilikah.

Delovanje KD kot vnovčevalnice kmetijskih pridelkov in posredovalnice za nakup kmetijskih potrebščin se najbolj vidi v zaključnih računih iz obavljenega prometa v znesku 164.289.464 Din. Ta znesek je za 33 in pol milijona ali za 25,7% večji od prometa v letu 1933. Prav tako je tudi promet blaga narasel za nad 4 milijone Din ali za 15%. Ker je Kmetijska družba prodala za 4.200.000 Din več kmetijskih pridelkov, kakor leta 1933, je povečanje prometa pripisovati le akciji vnovčevanja kmetijskih pridelkov, med tem ko je prodaja kmetijskih potrebščin nazadovala za nad 260.000 Din. To nazadovanje ni le viden izraz težkih gospodarskih prilik, temveč ga moramo pripisati tudi skrajni pocenitvi, ki jo je Kmetijska družba izvedla pri prodaji raznih potrebščin.

Ze te ogromne številke jasno pričajo, da je ta najmočnejša centralna organizacija naših kmetijskih gospodarjev storila svojo dolžnost, a o občnem zboru in poročilih raznih funkcionarjev bomo poročali v naslednji številki.

Težave s cesto Ljubljana-Kranj

Ljubljana, 14. junija.

Ze obširno smo pisali o tej stvari in seznanili javnost s težavami, ki so nastale zaradi tramvajske proge med Ljubljano in št. Vidom. Maloželjska družba je namreč tedaj, ko je gradila električno železnico, prevzela razne obveznosti, ki jih sedaj ne more izpolniti. Zaradi tega je bila večeraj na banski upravi konferenca, ki so se je poleg župana g. dr. Ravniharja udeležili tudi zastopniki mestnih uradov in Maloželjske družbe ter seveda tudi šef terenske sekcije g. inž. Miklavc, ki vodi vsa dela. Naš list je tudi že pisal, da bo morala Maloželjska družba plačati vsaj tisti svet,

ki ga bo treba kupiti, da se cesta razširi za toliko, kolikor je zavzema tramvajska proga. Predsednik Maloželjske družbe g. dr. Fetič je sprejel na novo modificirane obveznosti, vendar je pa izjavil, da nima Maloželjska družba na razpolago za nakup sveta potrebnih 2 milijonov Din. Kupiti bo namreč treba okrog 10.000 m² sveta, da bodo lahko preložili progo.

O težki zadevi bo moral v kratkem razpravljati še občinski svet, ki bo skušal najti pot, kako bi se najlažje rešilo to težko vprašanje. Stvar je namreč taka, da drugače prično tlakovati cesto šele od št. Vida dalje proti Kranju, saj so načrti gotovi že do Jeperce.

Dnevni dogodki

× Polovična voznina je dovoljena vidovdan-skim romarjem na Oplenac. Potniki si kupijo pri odhodu cel vozni listek od Mladenovca ali Arandjelovca in rumeno železniško legitimaci-jo. Takšni listki bodo veljali za brezplaćen po-vratek. Popust velja za odhod in vrnitev v času od 25. do vstetega 30. junija.

× Sokol v Dolu pri Hrastniku bo v nedeljo, 16. junija popoldne proslavil 15. letnico svojega dela s tem, da bodo nastopili vsi telovadni od-dełki z izbranimi točkami. Uvod k telovadbi pa bo slovesna razvitje članskega prapora, ki nosi posvetilo svojemu viteškemu kralju: Čuvajte Jugoslavijo! Praporu dece in praporu naraščaja bo sedaj pridružen še članski prapor, ki je pri-ča dosedanjega dela na sokolskem polju, kakor tudi dober omen za bodoče dni sokolskega po-leta.

× Planinci, člani SPD! Društvena pravila SPD določajo v § 8.), da izgubi članstvo redni in izredni član SPD, ako kljub opominu tekom 1. polletja ne plača članarine. Člani SPD, ki pla-čajo članarino po 1. juliju, morajo plačati razen članarine še zamudnino. SPD v Ljubljani vabi planince, ki dosedaj članarine za 1. 1935. še niso plačali, da takoj, a nadalje do 30. t. m. poravnajo za 1. 1935. določene članke prispevke v društve-ni pisarni, Aleksandrova cesta 4, ali po Poštni branilnici na ček. rač. št. 11.004.

× Po velikih vročinskih počitnicah, po vročih mesecih juniju, juliju in avgustu nas čaka za duševni odhiti kaj prijetno iznenađenje: Kon-gres Jadranske straže, ki bo letos v dneih od 5. do 9. septembra v Ljubljani.

Gradim, štedim kupim LUTZ
× V pijanosti se je ubil. Šofer Anton Makek iz Zagreba je popival snoči v neki gostilni. Ko je prošil gostilničarja, da bi mu pokazal klozet, je po neprevidnosti zašel na stopnice, ki vodijo v klet, padel in se težko poškodoval. Zadolbil je težke rane na glavi in tudi notranje poškodbe. Z rešilnim avtomobilom je bil Makek prepeljan v bolnišnico, kjer je pa zaradi težkih notranjih poškodb umrl.

Servitor-vata

čisti temeljito in enostavno vse
Vaše gospodinjske predmete iz
bakra, medenine, alupke, alu-
minija, pločevine, zlata,
srebra itd.

Dahite jo v vsaki železniški in Specijalni trgovini

× V pretepu mu je odgriznil uho. Pred malim senatom okrožnega sodišča v Petrinji je bila večerj. zanimiva sodna obravnava, kjer sta se dva prijatelja zagovarjala zaradi pretepa. V pre-tepu je namreč Juro Kesic odgriznil svojemu nasprotniku Nikoli Kozarčaninu uho. Pa tudi Kesic je dobil lažje poškodbe. Pri razpravi sta bila oba vročerkveža obsojena in sicer Kozar-čanin na 7 dni zapor, Kesic pa na tri mesece zapor. Državni tožilec je prijavil priziv, pa tudi Kozarčanin se ni zadovoljil s sodbo in iz-javil, da je njegovo uho vredno več ko tri mesece.

× Vsaka gospodinja, ki hoče svoje perilo ohraniti dolgo let, pere dosledno v Zlatorog-ovim terpentinovim milom. Zlatorog-ovo terpen-tinovo milo sestoji iz najboljših surovin, vsled česar zajamčeno ne škoduje niti najfinej-ši tkanini. Zlatorog-ovo terpentinovo milo je domač izdelek. Priporočamo ga vsem gospodi-čam!

× Prijeta cerkvena tatica. V Apatinu so že dalj časa opazovali, da iz kalvarijske cerkve iz-ginjajo različne dragocenosti. Uvedena je bila preiskava, ki pa ni mogla izslediti prebrisane-ga tat. Oblasti so, ker so se v zadnjem času spet pojavljale tatvine, postavile stražo, da za-sači predznega lopova. Baš ko je straža zapu-štila cerkev, se je prikradla do altara neka ženska, ki je hotela ukrasti prt sv. Antona. Slu-čajno navzoči župnik je tatico takoj prijel in jo izročil policiji. Tam so ugotovili, da je cerkvena tatica Katarina Nečaj. Oblasti so takoj izvršile hišno preiskavo in našle mnogo pokradenih predmetov. Po zaslišanju so drzno tatico izro-čili sodišču.

× Redek lov v Primorju. Pastirji iz Krasice, ki pasejo poleti svojo živino in drobnico v pla-ninskem predelu Gornje Jelenje, so z žalostjo opazili, da jim nekdo krađe drobnico. Pred kratkim pa je opazil neki pastir, kako se bliža staji velik volk. Posrečilo se mu je zver pre-gnati. Na binkoštno nedeljo pa je imel bančni direktor Mikulič iz Krasice posebno lovsko srečo. Ustrelil je volka, ki je napravil siro-mašnim pastirjem toliko škode. Volk je bil star nad 10 let in je tehtal 45 kg.

× Trije dečki rešili obupanega invalida. V Dubrovniku je nastala v zadnjem času prava namija samomorov. Pred 4 dnevi se je ubila v samomorilnem namenu mladenka Jelka Mek-i-šič, večerj pa so v zadnjem trenutku rešili smr-ti časopisnega kolporterja Avda Čoklija. Od se-be je že odvrgel časopise, denar in palico, ter hotel skočiti v prepad. V zadnjem trenutku pa so trije dečki preprečili njegov obupen korak. Čokli se je obupno branil in hotel na vsak na-čin izvršiti svoje dejanje, medtem pa so prišli gasilci, ki so obupanca naložili na voz in ga prepeljali v Dubrovnik. Pri zaslišanju je po-novno zatrjeval, da si bo končal življenje in da mu tega nihče ne more zabraniti. Ko so mu na policiji javili, da bo izgnan v svojo domovinsko občino, je začel jokati in prositi, naj ga ne iz-ženejo, ker bo doma prav gotovo umrl od gladi.

× Proslava osvobodjenja Sibenika. Večerj so v Sibeniku slavnostno proslavili dan osvoboje-nja, ko je italijanska vojska zapustila leta 1921. Sibenik. Mesto je bilo v zastavah, topovi pa so naznanjali slavnosten dan. Proslava je bila ob veliki udeležbi na vojaškem vežbališču v Subi-čevem. Slavnostni govor je imel polkovnik Bo-žić, ki je končal svoj govor s pozdravom Nj. Vel. kralju, nakar je godba zaigrala himno, po-tem pa je sledil defile vojaških edinic.

× Poljski učenjak med muslimani. V Saraje-vo je prišel iz Vilne univerzitetni profesor La-zarevski, musliman iz Poljske. Obiskal je v Sa-rajevo vse uglednejše osebnosti in se zelo za-nimal za življenje naših muslimanov. Iz Sara-jeva je odpotoval v Dubrovnik, kjer bo ostal s svojo soprogo nekaj dni na oddihu.

× Vse planince opozarja Turistovski klub Skala, da se vrši v petek dne 14. t. m. ob 19. uri v radiu predavanje gosp. ing. Avšiča »Ne hodite v planine brez prave opreme!«

Lepota in toplota LUTZ

× Tretja državna razstava čistokrvnih psov vseh pasem bo pod okriljem Mednarodnega tedna v dneih 3. in 4. avgusta 1935 v Mariboru. Last-niki čistokrvnih psov naj pošljejo svoje prijave Klubu ljubiteljev sportnih psov v Ljubljani naj-dalje do 10. julija. Razstava je mednarodno pri-znana ter se bodo na njej oddajala tudi potrd-il o sposobnosti za mednarodno prvenstvo v lepoti. V zvezi z razstavo bo tudi produkcija psov s policijsko dresuro. Lastniki dresiranih psov in dreserji naj se javijo klubu v istem ter-minu.

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA

Danes: Petek 14. junija, kat.: Bazilij, škof, pravosl.: Justin, m.

DEŽURNE LEKARNE

Leustek, Resljeva c. 1, Bahovec, Kongresni trg 12, Komotar, Vič-Glince, Tržaška cesta 12.

× Gospodarsko, kulturno in narodno društvo za Trnovski okraj v Ljubljani priredi dne 15. ju-nija 1935 ob 20. uri v prostorih gostilne Bre-skvar Franc, Cesta na Loko, predavanje. Preda-val bo g. ravnatelj mestne vrtnarije Lap Anton o temi »Kako vzgojiti sam vrtnicec«. Vse članstvo in prijatelji društva se vabijo, da se podučnega predavanja zanesljivo udeležijo.

× Kmečki magazin, Ljubljana, Krekov trg 10 (nasproti Mestnega doma), Vas postreže z naj-boljšim blagom in najnižjimi cenami. Ako ho-čete kupiti in prihraniti denar, potem obiščite to trgovino.

× Pri olimpijski akademiji, ki bo v soboto ob 20. uri v veliki dvorani Uniona, nastopi poleg sportnikov tudi naše Sokolstvo. Pri akademiji bo nastopila vrsta Ljubljanskega Sokola na dro-du, Sokol I. in Sokol II. pa z izbranimi točkami. Opozarjamo na to akademijo, ki bo nekaj po-sebnega, vse sokolsko članstvo, da v čim več-jem številu pohači v soboto v Union. Zdravo!

× Najden stotak. V »Zvezdi« v parku je večerj našla gđe. Jenko Francka Din 100.—. Kdor jih je izgubil, naj se zglaš v mlekarini na Kongres-nem trgu 15, kjer dobi denar nazaj.

× Fantovski stan je zapustil — prav na tiho-ma — kot nam sporočajo njegovi ožji prijatelji — g. ing. Janez Zaplotnik. Vzel je brhko Go-renjko Milko Murijevo iz ugledne rodbine na Gor. Jezerskem, kjer je bila tudi očet. Iskreno čestitamo!

× Predstave v Nar. gledališču za časa Evhari-stičnega kongresa. Ljubljansko občinstvo in vse, ki pridejo na Evharistični kongres v Ljubljano, opozarjamo na predstave, ki se vrše v petek, soboto in nedeljo, t. j. 28., 29. in 30. junija. Vse tri večere se bo igrala Gregorinova pasijonska drama »V času obiskanja«. V soboto bodo peli v operi Wagnerjevega »Parsifala«, v nedeljo pa bodo igrali kot nočno predstavo Hoffmannstha-lovega »Slehnika«. Predvidoma se bodo vršile dramske predstave pred Nunske cerkvi. Vstop-nice se naroče lahko pisмено do 25. t. m. pri upravi Narodnega gledališča, ali pa telefonsko, šte. 23-06, 22-31.

Stedljivost za zimo LUTZ

× Bloudkova komična opera »V vodnjaku« se bo v celoti pela na III. javni produkciji operne šole drž. konservatorija ljubljanskega, ki bo v torek 18. t. m. ob 20. uri v operi. Nastopijo: Rudolf Vida, Igljč Jelka, Burger Drago, vloga Janka pa poje ravnatelj Betetto sam. Zbor tvo-rijo gojenci konservatorija in nekateri člani Ma-tičnega pevskega zbora. Ostali spored obsega poleg scene iz opere »Kavalir z rožo« same plesne točke. Predprodaja vstopnic po globoko znižanih cenah pri dnevnih blaginji v operi.

× Otroško pomladansko slavlje 20. junija 1935 Atena Tivoli. Prijavnice, ki so obenem vstopnice za nastopajoče otroke, po Din 5.— dobite vsak dan od 10. do 12. na atenskem igrišču v Tivoliju ali v atenski pisarni Preč-na ulica 2.

× Pevski zbor Glasbene Matice ima drevi ob 20. zadnjo vajo mešanega zbora pred letnim občinim zborom, ki se vrši v ponedeljek, dne 17. t. m. ob 20. uri v Hubadovi pevski dvorani. — Odbor.

× Izlet na Vrhniko priredi krajevni odbor Ja-dranske straže v Ljubljani dne 16. t. m. Izlet bo z motornim čolnom po Ljubljanici. Odhod iz Ljubljane je ob 6. zjutraj (zbirališče na Spi-č), tako da bo udeležencem omogočeno pris-ostvovati slavnostnemu razvrtju zastave vrhniške Jadranske straže. Motorni čoln bo primerno okrašen. Voznja tja in nazaj stane samo dinar-jev 10.—. Vabljeni so člani in prijatelji JS, da se izleta v čim večjem številu udeležijo. Prija-ve sprejema do sobote 15. t. m. pisarna krajevnega odbora JS v Ljubljani, Tyrševa c. št. 1a/IV.

Maribor

Mariborsko uredništvo in uprava
»Glas naroda«

se nahaja od danes dalje v lastnih prostorih na Aleksandrovi cesti 16. (Začasni telefon 2107.) — Prosimo vse javne ustanove, organizacije in društva, da nam vse objave splošno informativnega značaja pošiljajo na gornji naslov. — Prav tako prosimo vso ostalo občinstvo, da se v vseh mariborskih, tako uredniških in upravnih za-vedah obrača izključno na navedeni naslov. — Vsakodnevna redakcija se zaključuje ob pol 13. uri, le nujne objave in smrtnice se sprejemajo do 18. ure.

× Kino Union. Danes biser filmske lepote, Schubert-film »Pesem mojega hrepenenja« z Marjo Eggert in Hans Jarayom.

× Nočna lekarniška služba. V petek imata nočno lekarniško službo Minarikova lekarna na Glavnem trgu in Kónigova lekarna na Alek-sandrovi cesti.

× Ban dr. Puc v Mariboru. Včeraj zjutraj je prišel iz Ljubljane v Maribor ban Dravske ba-novine dr. Puc. Na magistratu so se vršila važ-na posvetovanja, ki so jim prisostvovali ban, mariborski župan in vsi okoliški župani. Raz-pravljalo se je o priključitvi okoliških občin Mariboru in še o nekaterih drugih važnih ku-munalnih zadevah. O poteku posvetovanj bo banska uprava izdala poseben komuniké.

× Konec stavke. V sredo popoldne so se pričela pogajanja med Delavsko zbornico, de-lavskim organizacijami in tovarnarjem Schon-skym, da se doseže sporazum glede spora, ki je prisilil 500 delavcev, da so pričeli v torek zvečer stavkati. Pogajanja so končala z uspe-hom in je šlo že danes delavstvo zopet na delo. V sporazumu, ki je samo začasen, je tovarnar Schonsky zvišal delavstvu v predlinici in tkal-nici mezde za 8 odstotkov, v delo pa so zopet sprejeti vsi oni, ki so bili 8. in 11. t. m. od-pušteni. Ohenem je delavstvo dobilo zagotovilo glede kolektivne pogodbe, katero bo predložilo v osnutku tekom 2 mesecev delavstvo po svojih zastopnikih.

× Prebivalstvu Pohorja! Uprava občine Po-brežje vabi vse prebivalce-občane na javen shod, ki bo v nedeljo, 16. junija ob 10. uri na sokolskem letnem telovadišču, v primeru sla-bega vremena pa v Ridlovi dvorani. Razpravl-jalo se bo o priključitvi k Mariboru!

× Strokovno predavanje ZD. Danes, v petek ob 17. uri priredi mariborsko Zdravniško dru-štvo v prostorih Splošne bolnice strokovno pre-davanje z demonstracijo bolnikov. Tema: »Po-treba operacije pri vnetju slepiča«.

× Pismo obupanec. Pretekli torek je odšla od svojcev v Zagati št. 4. 37-letna artistinja Marija Ozvaldičeva. Na mizi je pustila pismo, kjer našteva vse svoje življenjske bridkosti, ob koncu pa pravi, da naj šele po osmih dneh, ko bodo našli njeno truplo in jo pokopali, odpro kove in kar je v njih, zapušču svojim sosa-novalcem. Policija še ni mogla ugotoviti ali je obupanka res šla v smrt in na kakšen način.

× Vlomilec in tatovi. V društvene prostore kulturnega društva »Triglava« v Narodnem do-mu so vlomili neznani plena željni tatovi in nasiloma odprli vse omare in predale. Kaj so vse odnesli se še ne ve, napravili pa so ob-čutno škodo na inventarju. — Najemniki njiv na šmiderjevem posestvu pa so prijaviili po-liciji, da so jim neznani poljski tatovi v pre-tekli noči obrali več gred česna, čebule, graha in druge zelenjave.

× Razprave in obsodbe. Pred mariborskim sodiščem so se te dni vršile ne- ere važnejše razprave. 67-letni posestnik Jožef K. iz Zg. Sv. Kungote je bil obsojen na 4 mesece zapor, pogojno za 5 let, ker je letos v februarju na-padel izvršilnega organa sreskega sodišča iz Sv. Lenarta in mu potrgal z obleke vse gumbé. — 21-letni delavec Martin Bukovšek pa je bil obsojen na 18 mesecev strogega zapor, ker je v prepiru v Laporju sunil z nožem nekega La-dislava Dolničarja v prsa in mu raniil pljuča. — Na zatočni klopi je sedel še 38-letni delavec Avgust Fras iz Andrevece, ker je kradel ko-koši, konjske opreme in druge stvari kar na veliko. Ker je poznan kot velik lenuh in ne-pripravljen, so ga zašili za 18 mesecev, obsojen pa je bil tudi na izgubo častnih državljanških pravic za 3 leta.

× Gori! Ponoči 11. t. m. je izbruhnil ogenj v stanovanjski hiši posestnika Martina Greif-nerja v Podovi in se naglo razširil tudi na gospodarsko poslopje. Škoda je 15.000 dinarjev.

× Slika bede. Pri Ptujskem gozdu na Teznu stanujeta v neki odprti šupi dve revni dru-žini: Pipenbacherjeva in Skrablova, obe s šte-vilnimi nedoraslimi otroci. Naša želja je, da bi se za nesrečneže pobrigala pobeska občina in jima nudila primernejšo streho, oziroma da bi za nje zainteresirala pristojne občine. Take žalostne slike socialne bede, ki so v Maribo-rski okolici pogoste, nam gotovo niso v čast.

Celje

× Za olupčevalno društvo. Združenje trgo-vec za mesto Celje je naklonilo Olopčevalnemu in tujsko-prometnemu društvu v Celju pod-poro 1000 Din, Celjska posojilnica d. d. pa 250 Din.

× Sahisti v Gaberju so si ustanovili svoj lasten klub, ki je že vložil pravila.

× Občni zbor podružnice N. S. Z. v Celju bo prvič dne 16. junija v Skalni kleti. Začetek ob 17. uri.

× Čebelarstvo strokovno predavanje v ne-deljo dne 16. junija ob 3. uri popoldne pri čebelnjaku g. Močana Josipa v Zagradu na posestvu ge. Stegujeve. Čebelarji iz Celja in okolice so vljudno vabljeni.

× Mali Celjani v Bakare. Kakor vsako leto, je odšla v počitniško kolonijo v Bakarac tudi letos skupina 60 otrok iz Celja. Mladina je odpotovala v torek in ostane ob morju tri tedne.

× Delo Jadranske Straže. Obračun o zadnji prireditvi Jadranske Straže je pokazal, da je dobička 14.000 Din. Na seji je bilo sklenjeno, da se nakloni vsaki celjski šoli brez razlike — vseh je devet — po 500 Din za letovanje mladi-ne ob morju.

× Občinska seja, ki bi se bila morala na-daljevati 7. t. m., je bila odpovedana. Prihod-nja seja bo v četrtek 4. julija. Spored: Po-ročilo finančnega odbora, poročila drugih od-borov, komasacija mestne in okoliške občine in volitev v upravni odbor mestnega avtobusnega podjetja.

× Veslaška tekma Jadranske straže na Sa-vinji bo to nedeljo. Tehnično jo je organizirala mornariška sekcija.

× Kanalizacija na Jožefovem hribu. V sredo popoldne je priredila občina Celje-okolica ko-misijski ogled za kanalizacijo na hribu Sv. Jo-žefa. Moramo reči, da so člani komisije po-kazali veliko razumevanja za potrebe prebi-valstva, česar o vseh prebivalcih tam ne mo-remo trditi. Občina bi prispevala k napravi 33 odstotkov. Stroškov bo menda 33.000 Din, dočim bi se ostanek razdelil po primernem ključu med zainteresirane.

× Kopaljšča so odprta. Od lepih binkoštnih dni so že odprta vsa kopaljšča ob Savinji. Le-

tos bomo zopet mogli videti, da že davno več ne ustrezajo potrebam časa.

× Nezgode in nesreče. Kolenc Mihael, 32 let stari tovarniški delavec, je v torek zvečer doma v Trnovljah sekal drva ter si je s sekiro presekal levo zapestje. — Resnik Jože, 2 leti stari sin posestnika v Bukovem žlaku, je pri igri padel tako nerodno, da si je zlomil levo nogo. — Pušnik Ana, 12 leta stara hčerka premogovniškega paznika pri Sv. Lenartu nad Laškim, je padla z voza in si nalomila leva rebra. — Čebela Pavel, 23 let stari krojaški pomočnik z Jožefovega hriba, se je v torek zvečer vozil s kolesom v mesto ter se je pri voglajnski brvi zadel z drugim kolesarjem, da je v loku odletel in si nalomil lobanjo. — Vse ponesrečence so spravili v bolnišnico.

Brezovica

V nedeljo 16. junija ob pol treh popoldne bo blagoslovil novo avtomotorno brizgalno naše prostovoljne gasilske čete velečastiti gos-pod kanonik dr. Mihael Opeka ob asistenci čč. gg. domačih duhovnikov. Kumovanje sta blagovolila prevzeti minister g. dr. Drago Ma-rusič, velik zaščitnik gasilstva, in narodni po-slanec g. Stanko Hočevar, vrhniški župan. Kumice bodo ugledne domače gospe in gospo-dinje. Pokrovitelj vse slovesnosti je naš pri-ljubljeni starosta gasilske zajednice g. Josip Turk. Vse prijatelje gasilstva vabimo k slo-vesnosti!

Cerknica

Desetletnica gasilske godbe. Letos praznuje naša gasilska godba svojo desetletnico. Ta svoj jubilej proslavi s celodnevno prireditvijo dne 7. julija 1935. Opozarjamo vsa gasilska, so-kolska in kulturna društva Notranjske na to prireditve ter jih prosimo, da na ta dan ni-česar ne preirajo. S proslavo desetletnice bo združeno svečano zborovanje, velik koncert in ljudska veselica. Notranjci, pridite v velikem številu na to slavlje!

Železna gora

Za primer, da bi bilo na doslej objavljeni dan slabo vreme, priredi naše Društvo kmet-skih fantov in deklet svojo tekmo koscev dne 30. junija.

Sveta gora pri Litili

Težka nesreča se je primerila na binkoštno soboto zvečer v vasi Brezniku. Po neprevid-nosti in nesrečnem naključju je 23letni Ivan Osolnik ustrelil 15letno Albino Gradiškovo, doma iz iste vasi. Čistil je lovsko puško in pri tem je nesreča hotela, da je morala uboga de-klica darovati življenje.

Vitanje pri Celju

Težka avtomobilska nezgoda. Za tukajšnjega veletrgovca g. Jerneja Kuzmana, ki dobiva večkrat vagonске množine žita in moke, je prevažal pred nekaj dnevi prevoznik g. Valter Jerak iz Celja s tovrstnim avtom koruzo od celjskega kolodvora do Vitanja. Ko je prišel s svojim šoferjem v Vitanje in se nahajal z vozilom že skero na vrhu klanca pred Vo-duškovo hišo, je odpovedal iz neznanega vzroka volan, hkrati pa tudi zavore tako, da je moral šofer vozilo spuščati nazaj. Zaradi ovinka v ravnini pa je zadel z vso silo v mostno ograjo. Sunek je bil tako močan, da se je pri tem zlomila na avtomobilu zadnja os. Pri sunku je padlo iz avta kakih 15 vreč koruze narav-nost v potok Hudinjo, katero so pa večinoma rešili iz vode, tako da trgovec Kuzman ne trpi posebne škode, pač pa znaša škoda na tovor-nem avtu skoro 4000 Din. Prevozniku in nje-govemu šoferju, ki sta močno prestrašena še o pravem času skočila iz avtomobila, se ni zgodilo ničesar.

Šmartno ob Savi

Na binkoštni ponedeljek se je vršila pri nas lepa kmetjska slavnost. Društvo kmetjskih fantov in deklet je priredilo tekmo koscev in domačo zabavo. Za tekmo je vladalo veliko zanimanje med prebivalstvom in je udeležba, preko 300 ljudi, to tudi potrdila. Krasna povorka, katero so tvorili krepki kosci in brhke grabilnice poleg drugih skupin, je dvignila razpoloženje pri sta-rih in mladih in vsi so bili veseli pristne kmet-ske prireditve. Tekmovalo je 9 koscev in so do-segli Franc Zajc 323 točk (I. nagrada), Janez Zajc 32 točk (II. nagrada), Ivan Mihelič 311 točk (III. nagrada), Matija Ježek 262 točk (IV. nagrada) itd. V imenu Zveze kmetjskih fantov in deklet je govoril g. ravnatelj Fran Trček iz Ljubljane, ki je v svojem jednatem govoru pod-črtal važnost kmetjskega dela in kmetjske sloge. Mladina se mora tega najbolj zavedati, da pride do svojih pravic. Za svoja izvajanja je žel sploš-no odobravanje. Kot gostje se so udeležili pri-reditve tudi člani društev iz Beričevca, St. Vi-da in Dravlj.

Kočevje

Na drž. realni gimnaziji se bodo vršili spre-jemni izpiti za I. razred dne 26. in 27. junija in ne 1. in 2. julija, kot je bilo prvotno določeno, obakrat ob 8. uri. Učenci, ki so dovršili IV. raz-red vsaj z dobrim uspehom, naj vložijo do 25. t. m. pri ravnateljstvu s 5 Din kolkovano prošnjo, na-pisano lastnoročno, in naj prilože šolski izkaz o uspešno dovršenem IV. razredu ter rojstni list.

Dve pomembni slovesnosti v Stražišču

Dne 8. t. m. smo pod tem naslovom priobčili daljši članek o otvoritvi nove ceste Stražišče—Javornik. V članku sta nehoti izostali imeni zaslužnih mož, ki sta nemalo pripomogla, da se je omenjena cesta sploh izvršila in sicer sta to: bivši sreski načelnik v Kranju dr. Ogrin in sedanji sreski načelnik dr. Gregorin, ki je slo-vesni otvoritvi tudi osebno prisostvoval, kar so čitatelji itak videli iz priobčene slike. Oba sta šla krajevnim činiteljem vsestransko na roko ter posredovala, da je bil nakazan potrební de-nar za gradnjo nove ceste, zakar se jima prebi-valstvo iz Pševa in Javornika najtopleje zahva-ljuje.

Razstava kluba „Slovenski Lik“ v Zagrebu

Med tem, ko imamo v Ljubljani v Jakopičevem paviljonu veliko razstavo Društva likovnih umetnikov Dravske banovine, so pa naši umetniki, ki jih navadno imenujemo za najbolj ekstremne, priredili v Zagrebu v umetniškem paviljonu na Zrinjevcu veliko razstavo svojih del. France Kralj, Fran S. Stiplovec ter Drago in Nande Vidmar razstavljajo slike najnovejšega datuma, Stiplovec in France Kralj imata tudi več grafik in risb, poleg tega je pa razstavil France Kralj tudi večje število svojih plastik od prvih pa do najnovejših. Razstava je napolnila vse velike prostore umetniškega paviljona, saj je v tej strogo izbrani kolekciji 72 oljnatih slik, 80 grafik ter 45 plastik. Otvoritev razstave se je nekoliko zavlekla zaradi podaljšanja razstave zagrebških umetnikov in je zato tudi odpadla slavnostna otvoritev, ki bi morala biti že minulo nedeljo, zato je bila ta prav pomembna razstava odprta na 15. t. m. vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. Upamo, da se bo »Slovenski Lik« prav močno uveljavil tudi v Zagrebu.

Made »Slovenec«

(Resnična novela in odgonetka)

»Križem kražem — nič ne lažem,« tako-le je boter švrk v nedeljskem »Slovencu« razodel svetu svoj patent na mladinsko prilogo. Pomislite vsi (ne samo otroci), da imamo med Slovenci ženija največjega kalibra. Ime mu je Kotičkov striček. Po vsem svetu so se največji in najuglednejši dnevniki protizakonito polastili te epohalne iznajdbe. In strmite, tega »Slovenčevega« izumitelja nima prav nobeden svetovni lekarnik, medtem ko se z njegovo slavo šopirijo: »Onkel Fritz«, »Onkel Sepp«, »Tante Frieda«, »Lo zio Beppo« in še vsi oni številni strici in tete, ki polnijo nedeljske priloge svetovnega časopisa, in to brez dovoljenja Kotičkovega strica. Samo stric Matič, ki ima najbrže licenco na Kotičkov patent, ne prikaže v poštev. Pač pa gg. Doropolski in Mirodolski se bosta morala prav resno zagovarjati pred odsekom za zaščito industrijske svojine, zaradi kršitve patentnih pravic Kotičkovega strica.

Prav pravi boter švrk, da je stric že star, saj mu gre res že precej na otročje. Samo, če boter švrk ni cvetka z »Vrtca« na livadi Kotičkovega strica. Pravijo, da je rubrika »Mlada greda« živelja že takrat, ko se je Kotičkov striček mamice še za krilo držal.

Botra Nerga (ne patentirana).

Nad 300 kg rib so polili z lizolom

Ljubljana, 14. junija

Zaradi bogatega ribolova na Jadranu, ko ribiči vjamejo v nekaterih dneh nad 3 tisoč kg rib (največ skušev), je tudi ljubljanski trg zmerom dobro založen z morskimi ribami (zlasti skuši). Poprej je stal kilogram rib 14—18 Din, a sedaj je njihova cena padla tako nizko, da lahko dobiš na trgu kilogram rib že za 6 do 8 dinarjev. Tedensko porabi Ljubljana precejšnjo množino 4000 do 5000 kilogramov morskih rib. Tržno nadzorstvo, ki stalno vrši pregled, pa je v sredo zaplenilo nad 300 kg morskih rib, ker so bile že nekoliko pokvarjene. Mnogo pozornosti je vzbudilo, ko so tržni organi vprilo občinstva polili pokvarjene ribe z lizolom.

*

Radio

Pešek, 14. junija.

Ljubljana: 11.00: Šolska ura: Pevski nastop šolskega zbora PJS iz St. Vida nad Ljubljano, pod vodstvom Maksa Jovana — 12.00: Mojstri na strunah (plošče) — 12.45: Poročila, vreme — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Mi smo štirje (kvartet »Hmtadra«) — 14.00: Vreme, spored, borza — 18.00: Glazunov: Stenka Razin (plošče) — 18.20: Radijski prenos svetovne katastrofe (dr. P. Brežnik) — 18.40: Čas, poročila, vreme, spored, obvestila — 19.00: Ne hodite v hribe brez prave opreme (inž. Avčič) — 19.30: Nacionalna ura — 20.00: Odlomki iz priljubljenih oper: pojo ga. Mila Kogejeva, g. Marček s spremljevanjem radijskega orkestra — 21.30: Čas, poročila, vreme, spored — 22.00: Nekaj sanjavih napevov v tople poletno noč, nato rad. orkester — Beograd: 20.00: Prenos iz Zagreba — Zagreb: 20.00: Vokalni koncert Berlin: 20.00: Händel: »Mestas« oratorij za soliste, zbor, orkester in orgle — Beromünster: 21.15: Akustični pregled — Bratislava: 20.30: Prenos iz Brna — Breslau: 20.00: Prenos iz Berlina — Bruno: 20.30: Rojstvo opere — Deutschlandsender: 23.00: Zabavni koncert — Frankfurt: 23.00: Pestr večer v oddajnem okrožju — Hamburg: 23.00: Pester instrumentalni zabavni koncert — Hilversum: 22.50: Komorni koncert — München: 22.30: Preko bolesi do prijateljstva — Paris Poste Parisien: 22.30: Lahka glasba — Praha: 20.30: Prenos orkestralnega koncerta iz Londona — Rim: 21.30: Solnčna kraljica, pastoralna fantazija — Stuttgart: 22.30: Zabavni koncert — Varšava: 22.10: Orkestralni koncert resne glasbe — Dunaj: 23.30: Koncert orkestra dunajskih simfonikov.

Ali ste plačali naročnino Kmetijski Matici?

Po velesejmu

Ljubljana, 12. junija.

Ni nam do tega, da bi že danes pisali bilanco velesejma, ker jo bo itak velesejski urad sam sporočil javnosti, pač pa že danes moramo ugotoviti, da so bile najboljše kupčije z najdražjim blagom, namreč z dragocenimi pristnimi preprogami in avtomobili, na drugi strani pa z drobižem pod marelami. Na sredi je ostalo malo. To je najjasnejši dokaz, da naš srednji stan nima več denarja, prav dosti je pa še denarja za luksuz, velika prodaja izumov in druge take drobnarije pa pomeni, da se naši ljudje dajo potegniti predvsem vsakemu tuju, če le pači slovenščino in če naši ljudje čutijo kak dinar v žepu. Sicer pa ni bilo prehudo s temi potegavčinami, saj so ljudje kupovali na velesejmu predvsem le drobiž za otroke in odpustke. Kar se gostiln liče, ni bilo na velesejmu pijančevanja, zato pa zelo solidno in prijetno življenje, ker je bilo pač lepo vreme. Skoraj neopazena je bila na velesejmu razstava naših gasilcev, čeprav je veljala ogromno truda in nam je prav imponantno manifestirala, kako močno je pri nas razvita ljubezen do bližnjega. S ponosnimi upi in občudovanjem so vsi sloji, zlasti pa kmetje občudovali izpodbudno razstavo naših jadralcev, ki je nazorno dokazala, da naša mladina še ni izgubila požrtvovalnosti v težkem boju za ideali. Ogromno potrpežljivosti pri delu in mladostnega poguma je v teh delavnih fantih, ki jim je naš Aeroklub pod predsedstvom g. Rado Hribarja najdražljivejši in tudi najrazsodnejši vzgojitelj.

Nekaj trdk se je prav zelo potrudilo s svojimi razstavami, ki so bile s pomočjo arhitektov aranžirane z najboljšim okusom.

Prav originalno in popolnoma nevsipljivo reklamo je pa imela tovarna Cimean in prav veseli nas, da se nam je na velesejmu to podjetje odkrilo za popolnoma domače, saj je tovarna v Podnartu in last treh bratov Cirila, dr. inž. Meloda in Antona Pogačnika. Inženjer kemije dr. Metod Pogačnik je študiral doma in v Berlinu, zlasti pa v Franciji kozmetično stroko, da smo z njim dobili prvega strokovnjaka na tem polju. Novo podjetje se je pri prvem nastopu zaradi svojih finih in solidnih izdelkov trdno uveljavilo po vsej državi.

Tudi Bolgari so bili zastopani s keramiko in vžgano leseno na tako lep način, da smo jim v našem listu prav radi napravili skromno reklamo. Omenjamo, da sta oba razstavljalec, došla v Ljubljani tudi zastopnike za svojo robo. Zbil nam je, da pri teh podjetjih narodnih izdelkov nismo omenili tudi vsestransko odličnih hrvaških vezenin iz Moslavine, kjer naj bi se naši umetniki, ki ustvarjajo narodno umetnost iz folklorne, naučili, s kakšno pietejo je treba uporabljati narodne motive, da ostanejo narodni. Niti najmanjši odtенок barve ni izpremenjen in nobena linija po svoji volji stilizirana! Vzor no so hrvatske vezilje rešile silno težko nalogo, da so z narodnimi ornamentami s peč in poculic (našim zavijačkam podobnim pokrivalcem) ustvarile prekrasne paramente.

Najvažnejša se nam pa zdi razstava volne, ki jo je z največjo vneto za prosep domače ženske obrti aranžiral g. Božo Račič, direktor Drž. osrednjega zavoda za žensko obrt. Skoraj vsa

volno dobivamo iz inozemstva, čeprav imamo polno najboljše paše v najprikladnejših krajih. Kako lahko miselno zapravljamo milijone!

Naše mizarstvo se je po vojni silno razmahnilo in doseglo svoj višek. Gospodarska kriza ga je zadržala, da ne napreduje več in je v stagnaciji.

Že v našem poročilu o otvoritvi velesejma smo prerokovali, da se bo velesejem imel za hvaliti za uspeh pridni Zvezi gospodinj. Uspeh razstave »Žena in obrt« z modno revijo je bil pa še večji, kakor smo pričakovali, saj je bil na modno revijo tak naval, da je morala delati red policija in da celo najvišji vojaški funkcionar v deželi ni dobil prostora, čeprav je prišel pol ure pred pričetkom.

Brez dvoma ima modna revija velik moralen in tudi gnoten uspeh, a o tem smo že pisali v poročilu o otvoritvi velesejma, ki se je dobesedno izpolnilo. Na višku smo v modni stroki in zlasti med manjšimi saloni imamo prav velike umetnice v tej stroki. S tem pa ne maramo reči, da bi naši veliki vodilni saloni ne bili na višku privoščimo pa, da tudi talentirane lastnice malih salonov pridejo do enake veljave.

Za uspeh modne revije imajo največje za-sluge modni saloni, njim enako pa odbornice Zveze gospodinj s predsednicjo razstavnega odbora go. Koriščevo in neutrudljivo tajnico go. Maro Schweigerjevo na čelu. Arhitekt Mesar, režiser Delak in konferencier Jelatin so se skoraj potrgali pri delu in upamo, da so tudi zadovoljni, saj prireditelji in velesejem morajo biti zadovoljni s tako velikanskim uspehom. Edino za one, ki bi brez njih modna revija sploh ne bila mogoča, namreč za vse občudovane in tudi z vseh strani z globinim jeziki opikane manekene ne vemo, če bodo zadovoljne. Marsikaj se je govorilo na velesejmu o honorarju, ki ga bodo po tako bogato uspeli prireditvi dobile za to, da so imele polno opravka skoraj dva meseca, končno pa svojo lepoto razkazovale najkritičnejši in morda tudi pri svojih izjavah nepremišljeni publiki v neštevitih oblikah na dan. Sedaj naj velesejem pokaže svoj socialni čut, prirediteljice pa dokažejo, da so res vzorne in tudi človekoljubne slovenske gospodinj, ved-dovoljni, saj prireditelji in velesejem morajo no skrbne za blagor svojih pomočnic. Ko bodo zaključeni nepričakovano visoko aktivni računi razstave »Žena in obrt«, naj prirediteljice in tudi velesejska uprava, ki ji je modna revija dala najmočnejšo atrakcijo, premislijo, da bi honorarji le nekaj bornih slotakov v javnosti zbudili prav neprijetne komentarje in popolnoma izpre-vrgli lepo tendenco in prekrasni moralni efekti prireditve.

Velesejem je obiskalo nad 115.000 posetnikov, med temi tudi precejšnje število inozemcev iz Avstrije, Bolgarije, Češkoslovaške, Francije, Italije in Nemčije. Razstavljalec je bilo 718. Med temi 192 inozemcev iz Amerike, Anglije, Avstrije, Egipta, Francije, Italije, Madjarske, Nemčije in Švedske.

Kakor naznanja velesejska uprava, je tudi bilanca poslovnih uspehov v celoti še kar razveseljiva.

Jesenski velesejem z veliko Jadransko razstavo bomo imeli od 5. do 16. septembra.

Naš inteligenčni naraščaj

Naše srednje šole kakor tudi univerza izkazujejo v vseh poslednjih letih od vojne sem izredno velik prirastek mladine, ki vidi svojo bodočnost v študiju, s katerim se misli pripravi za svoj bodoči poklic. Ta pojav se nam kaže zlasti v zadnjem času, ko ni kljub splošnemu času, ko ni kljub splošnemu gospodarskemu zastoju in rastoči brezposelnosti v inteligenčnih poklicih naval na srednje šole prav nič ponehal, marveč se še vedno veča. Leta 1918/19. je bilo na ozemlju naše kraljevine okoli 45.000 srednješolcev, dočim je to število že v letu 1929/30 poskočilo na 78.000 in se danes giblje med 90.000 in 100.000. V ne dosti manjšem razmerju narašča tudi število slušateljev na naših univerzah. V zimskem semestru 1928/29 je bilo v Ljubljani vpisanih 1315 visokošolcev, dočim jih je bilo v zimskem semestru 1930/31 že 1632, torej 317 več (v vsej državi 1818 več) že naslednje leto v zimskem semestru pa 1931/32 celo 1856, torej 503 slušateljev več. Poslej se število ni mnogo izpremenilo ter se je v zimskem semestru letošnjega leta (1934/35) celo za malenkost znižalo na 1813, v letnem semestru (ko je v njem vedno manj slušatelj, kakor v zimskem) pa celo na 1620. To trenutno znižanje je samo prehodnega značaja ter je v bodoče pričakovati zopetnega porastka.

Tako je že letos končalo na 14 gimnazijah (3 klasičnih in 11 realnih) v naši banovini osmi razred kar 528 srednješolcev. Pri tem ni verjetno, da bi se to število po opravljeni maturi bogve kako ali celo bistveno zmanjšalo, saj je treba prišteti še tiste, ki so bili prejšnje leto reprobirani in bodo tudi tisti, ki bodo sedaj zavrženi za 3 mesece, v jeseni povečini maturo uspešno prestali. Seveda je treba tudi računati, da ne bodo vsi ti maturanti nadaljevali svojih študij (oz. vsaj ne na ljubljanski univerzi), vendar pa se jih bo jeseni še vedno lepo število vpisalo na našo univerzo.

Te številke nam dajo misliti, kaj bo, če bo

stvarno primanjkuje, vendar pa morajo še ti, ki so že diplomirali, v sedanjih prilikah zelo dolgo čakati na namestitev.

Seveda se bodo za razne stroke odprle še nove možnosti, kajti čas bo za razne službe postavljal vedno večje zahteve in bo za marsikatero zaposlenje, ki ni bilo do sedaj zanj postavljenih višjih pogojev izobrazbe, poslej potrebna fakultetna diploma, ali vsaj srednješolska matura. V tej smeri je bilo pri nas že nekaj urejenega z zakonom o novih občinah, kjer so nekatera mesta v občinski službi pridržana že izključno absolventom srednje šole, ali celo univerze. Pa tudi namenovana reorganizacija ostale politične in finančne uprave ter sodstva bo odprla akademskim poklicem novih polj in izgledov.

Na naši univerzi so bili v zimskem sem. 1934/35 slušatelji na fakultete takole porazdeljeni: fil. 494 (mošk. 256, žen. 238), jur. 610 (m. 556, ž. 54), med. 145 (m. 105, ž. 40), tehn. 404 (m. 388, ž. 16), teol. 160 (m. 160), skupaj 1813 (m. 1465, ž. 348). V sedanjem letnem semestru pa je bilo 1620 slušatelj, in sicer: fil. 408 (m. 208, ž. 200), jur. 581 (m. 536, ž. 45), tehn. 365 (m. 347, ž. 18), med. 111 (m. 81, ž. 30), teol. 155, skupaj 1620 (m. 1327) ž. 293).

Tudi tu je opaziti visoko število juristov in filozofov (pri slednjih ženski!), dočim so ostale fakultete slabše zasedene. Pri medicinski je treba še pripomniti, da je nepopolna, ker je mogoče v Ljubljani končati le prvi oddelek s 5 semstri, nakar morajo slušatelji nadaljevati svoj študij drugje, bodisi v Zagrebu ali v Beogradu.

Seveda ne končajo vsi vpisani svojega študija, ali vsaj ne v rednem roku, tako da je število diplomiranih vsako leto v primeri s številom vpisanih precej manjše. Tako je od l. 1930 naprej diplomiralo na posameznih fakultetah: 1930: fil. 49, jur. 34, tehn. 54, teol. 12, vseh 149; 1931: fil. 51, jur. 48, tehn. 36, teol. 14, vseh 149; 1932: fil. 44, jur. 40, tehn. 35, teol. 15, vseh 134; 1933: fil. 38, jur. 46, tehn. 25, teol. 25, vseh 134; 1934: fil. 47, jur. 66, tehn. 38, teol. 30, vseh 181, skupno od 1930 do 1934: fil. 229, jur. 234, tehn. 188, teol. 96, vseh 747.

Od obstoja naše univerze l. 1919/20 pa do konca 1934 je diplomiralo 454 filozofov, 675 juristov, 393 tehnikov (51 gradb. inž., 43 arhitektov, 113 rud. inž., 87 kem., 12 kult. in 87 elektrotehn.) in 214 teologov, skupno 1736. Od leta 1921/22 pa je še povrh končalo prvi oddelek 343 medicincev in znaša skupno število tistih, ki so končali študije na ljubljanski univerzi, 2079.

Zanimivo bi bilo vedeti, koliko teh absolventov je še danes brez službe, odnosno nima svoji izobrazbi primerne zaposlenja. Take statistike pa žal ni mogoče točno sestaviti, ker vodijo tozadevno evidenco samo nekatere strokovne organizacije ločeno, a še to nepopolno, kake splošne statistike pa seveda ne vodi niti banovina, niti prosv. ministrstvo, še manj pa univerza sama.

Podatke bi si morali letošnji maturanti podrobno ogledati, preden se dokončno odločijo za nadaljni študij. Pozitiven človek se bo res znal uveljaviti v vsakem poklicu, pa naj so v njem izgledi še tako slabi, vendar ni pri izbiri podcenjevati plošnih izgledov v posameznih strokah. Tudi trajanje študija in stroški so za odločitev nemajhne važnosti.

Vsi ti in podobni momenti so seveda vsak zase in vsi skupaj za končno odločitev nemajhnega pomena, pri tem pa je jasno, da je še najodločilnejše važnosti še vedno sposobnost posameznika za dotični poklic.

Občni zbor Društva absolventov drž. trgovskih šol za Drav. banovino v Ljubljani

Organizacija, ki včlanjuje absolvente Državnih trgovskih šol in katere sedež je v Ljubljani, s pododborji v Celju, Mariboru in Novem mestu, je to dni polagala obračun svojega dela.

Občnemu zboru v prostorih Državne dvorazredne trgovske šole v Ljubljani so prisostvovali tudi delegati pododborov. Otvoril ga je predsednik centralnega odbora g. Beber in prešel po pozdravu na poročilo odbora. Odbor društva se je trudil zastopati interese absolventov na vseh poljih in skrbeti za vpoštevanje njih težnj. Poročali so še delegati pododborov.

Zahteva absolventov Državnih trgovskih šol v Dravski banovini, ki jih je ca 3000, je vpeševanje pri razpisu javnih in samoupravnih služb, da se jim ne zapira pot v te službe, ke dokler bodo zavodi obstojali, je treba skrbeti tudi za namestitev. Zanimanje za stanovsko organizacijo je dokajšno, vendar naj bi se pre vsem mlajši absolventi(nje) oprijeli društva. Saj jim nudi poleg zastopanja stanovskih keristi tudi priliko izpopolnjevanja svoje znanje panogah, ki jih zahteva današnja doba in zavod po učnem redu ne more nuditi. Sprejet in poslana na pristojna mesta so bile tudi pmerne resolucije.

Ali ste se že naročili na „Glas naroda“?

Odmevi

»Prager Prese« z dne 9. t. m. je v zvezi z obiskom češkoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša v Moskvi prinesla posebno prilogo pod naslovom: »Sowjetunion und Westeuropa«, v kateri so zbrani prispevki najodličnejših predstavnikov češkoslovaškega in ruskega javnega življenja. Iz članka, ki ga je napisal zunanji minister dr. Beneš, posnemamo nekaj značilnih stavkov o pomenu vstopa Sovjetske unije v družbo ostalih evropskih držav. »Problem sodelovanja Sovjetske unije z evropskimi državami, pravi dr. Beneš, je bil, kakor je znano, v ospredju vseh naporov naše zunanje politike, a je bil obenem tudi najosnovnejši problem evropske politike sploh. Evropske politike in miru v Evropi, kakor sem to v svojih izjavah že ponovno poudaril, si brez Sovjetske unije niti misliti ne moremo. Zato smo stremeli po navezanju Sovjetske Rusije na Evropo in Evrope na Rusijo... Nedvomno pomenja močno utrditev zunanje-politične pozicije Češkoslovaške in cele Male antante dejstvo, da se je Sovjetska unija s svojim vstopom v Društvo narodov svečano zavzela za politiko miru in spoštovanja pogodb, torej za protirevizionistično politiko. Prav to pa je naše ravnilo, kakor tudi lahko rečem, da je tudi zadnja Stalina izjava podana čisto v našem smislu: »Mi ne želimo niti koščka tuje zemlje, toda tudi nikdar ne bomo dopustili, da bi nam kdo drugi tudi najmanjši košček naše zemlje ugrabil.«

—0—

Borget, univerzitetni profesor v Bruslju in Nobelov nagrajenec, se je po svojem povratku iz sovjetske Rusije takole izrazil o tej zemlji, o kateri smo v povojnem času slišali že vse mogoče reči: »Rusi so v teku nekaj let napravili pravi čudež. Njih znanstvena in tehnična organizacija sta velikega pomena. Njih že uresničene ideje niso zgrajene samo na razumljivih principih in na najmodernejših higijskih teorijah, marveč tudi na morali, ki ustvarja značaje, ki bodo služili narodu. Dober delavec zasluži v Rusiji več ko slab delavec in ga država tudi na zunanji odlikuje. Vidim sem na primer v nekem državnem podjetju delavca, ki je prejel za darilo motorni voz, ker je nekaj izumil, kar je izboljšalo proizvodnjo. Kakor hitro bodo sedanje, nekoliko še zaostale prometne razmere izboljšane — in zase sem prepričan, da se bo to v kratkem zgodilo — bo Rusija ena izmed najnaprednejših držav Evrope.«

—0—

Znani nemški »učencjak« prof. Banse, oče takozvane »obrambne znanosti«, je pravkar izdal svoje novo »znanstveno« delo »Deutsche Länderkunde«, ki je izšlo v založbi Lehmann v Monakovem. V knjigi prinaša Banse zemljevide in statistike o takozvanem »nemškem narodnem ozemlju« (»deutscher Volksraum«). Na zemljevidih so po znani nemški metodi označene kar cele pokrajine sosednjih držav za — nemško ozemlje. Za nas je še prav posebno zanimiva ta-le novost: Trst z Gorisko in Istro pripada k »nemškemu« ozemlju, zato pa je del Koroske v... naših rokah. Založba Lehmann priporoča knjigo s temle zanimivim uvodom: »Nemško ozemlje, to se pravi od 92 milijonov strnjeno (!) naseljenih ljudi obljubeno ozemlje Srednje Evrope, ni bilo do sedaj še nikdar skupno popisano. To je zasluga te nemške »Landeskunde«. Nemei ne vedo več, da sega njih jezikovna območje — in jezik pomenja narod! — do francoskega Dunkirchena (!) in preko Monte Rosa globoko notri v dolino Dore Baltee (!) in tja do zgornje madjarske ravnin. Tako dolgo so jim šepetali, da Hordeci (!), Finci (!), Brabantci (!), Švicarji (!), madjarski Švabi in kakor se že vsi ti obrobni deli imenujejo, niso Nemei, marveč Francozi, Belgijci, Madjari itd., da so končno sami to verjeli in še sami ponavljali. Prav v to vprašanje pa se spušča Bansejeva »Deutsche Länderkunde«, ki trže vse te zavese prikrivanja in kaže Nemcem to »mško ozemlje« v vsem svojem obsegu, osvetljeno z jasno lučjo. Prav zaradi tega postaja ta knjiga pomemben doprinos k novi razmejitvi Rajha, razmejitvi, ki je skoro v vsem na las podobna oni, ki jo predvideva rajhovska vlada (!).

—0—

Nemški emigrantski list »Der Gegenangriff«, ki navaja te podatke, dodaja s svoje strani: »Da ne gre pri tej knjigi samo za privatno mnenje prof. Banseja, marveč za uradno smotro Hitlerjeve vlade, najboljše dokazuje Adolf Hitler sam, ki je v svoji knjigi »Mein Kampf« (II. zvezek, str. 767) določil kot končni smoter nemške zunanje politike tole: »Danes štejeemo 80 milijonov Nemcev v Evropi. Sele tedaj pa bo naša zunanja politika priznana za pravo, ko bo čez ne dobrih 100 let živelo na našem kontinentu 250 milijonov Nemcev, a ne skupaj stlačenih, marveč kot kmetije in delavci, ki si s svojim delom ustvarjajo svoje življenje.«

—0—

Za spremembo in razvedrilo podajamo nekaj zanimivih citatov iz raznih govorov Rosenberga, ki velja za najožjega Hitlerjevega sodelavca. Na strankinem zborovanju v Thüringenu je dejal med drugim: »Četudi ne bi nacionalni socializem vršil nobene propagande v tujini, je že do zdaj pokazal, da ga v svetovni zgodovini ni več mogoče črtati. O katoličanstvu je dejal ob neki drugi priliki: »Katoličanstvo nima pravice do kritike, marveč samo dolžnost biti hvaležno, da sploh še obstoja.« In za nemeček še tole cvetko iz tretjega Rajha: »Voditeljica babic v Saarbrückenu je na strokovnem zborovanju babic takole vzkliknila s svojim tovarišcem: »Babištvo nudi veliko možnosti za razširjenje idej nacionalnega socializma v kar najširših krogih naroda.«

Sport

Olimpijski dan

Olimpijski dan, ki ima namen, zbrati sredstva za udeležbo naše države na IX. olimpiadi, ki bo drugo leto v Berlinu, bo v soboto, nedeljo in ponedeljek.

V soboto zvečer bo olimpijska akademija, na kateri sodelujejo najboljši sokolski telovadci in telovadkinje na orodju in s prostimi vajami, dalje nastopijo z izbranimi točkami naši lahkoatleti in lahkoatletkinje, v težki atletiki se nam predstavijo boksači, rokoborci in dvigalci uteži, sabljači in igralci v namiznem tenisu pa bodo zaključili akademijo, ki bo trajala dve uri. V nedeljo nastopita v nogometni tekmi ljubljanski reprezentanci, naši drzni motodirkači in kolesarji. V ponedeljek pa bodo nastopili na Iliriji plavalci.

Vstopnina k prireditvam bo tako nizka, da bo njih obisk vsakemu omogočen, kajti namen olimpijskega dneva je predvsem ta, da privabi k prireditvam čim širši krog gledalcev in jih seznani z našim sportnim življenjem. V teh dneh bodo prodajali tudi olimpijske znake, ki so po 1 in 5 Din.

Pokroviteljstvo nad olimpijskim dnem je prevzel predsednik mesta Ljubljane g. dr. Vladimir Ravnihar, pokrovitelj državnega olimpijskega odbora pa je Nj. Vel. kralj Peter II.

Naša nogometna reprezentanca za Balkaniado

Danes ob 11. dop. odpotuje v Sofijo naša nogometna ekipa, ki jo tvori 18 igralcev.

Vratarja sta: Glaser (7) in Jakšič (8), branilci: Matošič (9), Zagorac (6), Hügl (1), Belošević (7), halfi: Arsenijević (45), Gayer (19), Lehner (18), Premierl (31), napadaleci: Šipoš (1), Živković (10), Marjanović (46), Sekulić (11), Glišović (12), Vujadnović (24), Lemešić (5), Tomašević (5).

Sokolstvo

Trček Stanko.

Za resnico!

Pišejo nam: K članku tega imena v »Glasu naroda« z dne 6. t. m. te-le ugotovitve:

1. Pisec bi bil moral že prvič v »Novosti« povedati, da je njegov sestavek prav za prav »opozorilo« na olimpijado 1936, zakaj živ krst ga ni mogel tako razumeti. Kolikor pa vem, se pišejo propagandni članki drugače. 2. Olimpijad v svojem odgovoru v »Jutru« zato nisem omenil, ker sem hotel zgolj zavrniti trditve, da so Murnikovi nasledniki uničili vse, kar je bil on v desetletjih ustvaril na poprišču vrhunške vadbe, kakor se tudi M. članek v »Novosti« vrti skoraj samo okoli tega in, razen enega stavka, nič okoli olimpijad. 3. Upam, da sem dosegel svoj namen pri ljudeh dobre volje. 4. Veseli me, da tudi pisec odobrava, da nismo šli v Budimpešto tekmovalci. Prvič se je zdelo, da hoče prav nasprotno. 5. Primerjati položaj bratov Čehoslovakov z našim ni mogoče, ker oni niso imeli povišanja za odsotnost v Budimpešti, mi smo ga pa imeli. Sicer pa ne vem, zakaj ta očitajoča primerjava, ko pa precej nato pravi, da odobrava, da nismo šli! 6. Če nismo šli v Budimpešto tekmovalci, bratje tekmovalci tudi kot gledalci niso mogli tja; to bi bili šele naše kazali, češ, glejte jih, ne upajo si. Zato tudi ni šel nihče izmed načelnistva. Menda je to vsakomur, ki ima čut za takt, jasno? 7. Glede svojih nazorov o tekmah in tekmovalstvu se ne prekljam. Ugotavljam le, da niso čisto nič krivi, »da smo na tem pod-

V oklepajih navedene številke povejo, kolikokrat je nastopil vsak igralec reprezentativno za Jugoslavijo.

Drobne sportne vesti

Trst: Zagreb. Spor, ki je nastal zaradi US Triestine med Jug. nog. savezom in Zag. nog. pods., je poravnal in bodo nastopili Tržičani 16. t. m. v Zagrebu proti zagrebški reprezentanci. Danes igra Triestina v Beogradu proti kombinaciji BSK-Jugoslavija.

Nov svetovni rekord je dosegla v teku na 100 m z 11.6 sek. 17 letna Američanka Helen Stephens. Dosedanji rekord Poljakinja Stele Valasijević je znašal 11.7 sek.

Schmelting: Baer, dvoboj, o katerem se že tako dolgo piše (kje in kdajbo), bo 17. avgusta v Amsterdamu v olimpijskem stadionu. Borila se bosta 15 rund po 3 minute.

Škotska nog. reprezentanca je zaključila turnejo po Severni Ameriki z zmago nad reprezentanco USA s 4:1.

Prvo Davis-cup tekmovalstvo je bilo 1. 1900 v Bostonu, kjer so zmagali USA ned Anglijo s 3:0.

Nocoj bo velik dvoboj med svetovnim prvkom težke kategorije Maxom Baerom in bivšim pristaniškim delavcem Bradockom, znanim pod imenom »yesserjski gromovnik«. Verjetno je, da bo Max Baer premagal svojega nasprotnika. Baer je izjavil, da se bo z njim igral. Tudi Bradock veruje v svojo zmago. Sodniški zbor bo določil sodnika pred začetkom tekme.

Turški nogometni prvak Galata Serail je premagal FC Szeged, četrtega madjarskega udeleženca za srednjeevropski pokal s 3:1.

V nedeljo pričnejo tekme za srednjeevropski pokal v temle redu: Admiria proti Hungariji na Dunaju, Rapid proti Židenicam v Brnu, Austria proti Ambrosiani v Milanu, Juventus proti Viktoriji v Plznu, Roma proti Ferencvarosu v Rimu, Slavija proti Szegedu v Segedinu in Ujpest proti Fiorentini v Budimpešti.

ročju toliko popustili. Prvič nismo nič popustili, drugič to dokazuje vse delo odseka za tekme, ki sem imel zadoščenje biti zadnja 3 leta njegov vodja. Tega dela me nikoli ne bo sram; tudi vrhunška telovadba je imela v njem doberšen in pomemben del, kakor preje redko kdaj. 8. Res je pomembno, da so tekmovalci zadovoljni z vodstvom. Res je, tega zadovoljstva v Parizu ni bilo, toda ni ga bilo niti v Luksemburgu in Amsterdamu, ni ga bilo menda nikdar in nikjer in z nikomur.

Glede »zaščite tekmovalcev« to-le: zavoljo prenikne znamke br. Primožiča za prosto vajo sem po nalogu br. Bajžlja takoj posredoval pri sodnikih, ki pa so odgovorili, da nedostaja vaji »razgibanja« in da znamke zato ne morejo zvišati. Zoper tako utemeljitev ni priziva. Takisto smo zahtevali in ob hudem odporu prireditelja ter ugovorom tistih narodov, ki so tekmo že končali, tudi uspeli, da so smeli naši tekmovalci nadaljevati tekmo drugi dan, ker je niso mogli dokončati prvi dan, kakor je bilo v tekmovalnem redu določeno.

»Zaščite« pred mahinacijami sodnikov po svojih željah tudi preje tekmovalci niso imeli. Samo dve imeni: Lyon — Amsterdam.

Vodnik ima presoditi, kdaj je priziv primeren in potreben, ne tekmovalce; temu se redko res zgodi krivica, vedno pa »krivica«. 9. Popolnoma nerazumljiv mi je odstavek: »Toda največje krivice je napravil br. T., ko se je drznil zmanjšati zasluge br. Murnika za dosedanje in vse nadaljne uspehe (koliko stoličij? O. p.) naših tekmovalcev, starih in novih na mednarodnih tekmah. Sigurno je,

da ni točno tehtal svojih besedi. Zakaj je dr. Murnik kriv za neuspehe od 1. 1930 naprej? Morda zato, ker se ti neuspehi ne morejo primerjati z uspehi v letih 1922—1930! Sreča, da br. T. s tem ni nikomur škodoval, najmanj pa dr. Murniku.«

Edino, kar sem zapisal v »Jutru« v zvezi z osebo br. Murnika je ta-le stavek: »Način, kako ugotavlja br. M. nekdanje uspehe in vidi vzrok za to v eni edini osebi, je naiven, če ne še kaj hujšega.« Niti pikice več. Pomen stavka je jasen, besede točno pretehtane; M. nepristno, votlo hvalisavo govori o br. Murniku, in to se mi upira. Kje, za boga, je v mojem stavku le senčica kakšnega zmanjševanja dejanskih zaslug br. Murnika; kje zlasti ga krivim neuspehov po 1. 1930? Ali se je pisec sanjal? 10. Drugi odstavek (prvega sem zavrnil že s člankom v »Jutru«) »konkretnih očitkov« (očitki v »Novosti« torej niso bili konkretni!), kjer pravi pisec, da bi bilo treba pošiljati tekmovalce na gostovanje v tujino in vabiti tuje tekmovalce k nam, da bi bilo treba pospeševati inicijativo za medmestne in medžupne prvenstvene tekme itd. naslovi lahko na vsako načelnost, tudi na tisto pred 1. 1930, kajti ne vidim, zakaj bi bilo postalo vse to »nujna« potreba šele v hipu, ko so nastopili »Murnikovi nasledniki«. Br. Murnik se bo za take konkretne očitke po 6 letih seve energično zahvalil. Zakaj ni br. Macanović teh »nujnih« misli podal že 1. 1930 in kasneje, dokler je bil še v saveznem TO, ali zakaj jih ni skušal uresničiti v domači župi? Pribijem, da do danes nobeno načelnostvo še ni dobilo od nobenega društva in od nobene župe, ne posameznika, nobenega predloga za take tekme in torej tudi inicijative ni moglo podpirati ali jo ovirati. Načrt za dobro pripravo za olimpijado 1936 je bil v načelnstvu pripravljen in se je začel že izvajati. 11. Bilo bi boljše, če si br. Macanović ne bi bil pustil narekovati članka iz Ljubljane. Zato posamezni odstavki nimajo nobene zveze in se pogostoma pobijajo. 12. Zame je s tem razgovor končan, ker bi bilo nadaljevanje jalovo in škodljivo. Na to, kaj Macanović v ostalem misli, da jaz mislim, ne morem odgovarjati; večina tega, kar je napisal, ne spada k tej reči in ne vem, zakaj je to napisal, zato tudi na to ne odgovarjam. Dokaza v »Jutru«, da nasledniki br. Murnika niso uničili vrhunške telovadbe, mi ni ovrget, nasprotnega ne dokazal, kakor je obljubil! In to bi bil moral storiti.

S tem debato v našem listu zaključujemo. (Op. ured.)

★

Vsem sokolskim društvom in četam v Dravski banovini

Akcijski odbor za postavitev spomenika na Vižmarški tabor se je obrnil na vse Sokolske edince v Dravski banovini za sodelovanje. To pa iz razloga, ker bo spomenik Sokolski dom Viteškega kralja Aleksandra I., Zedinitelja in je torej v prvi vrsti Sokolstvo poklicano, da pripomore do uresničenja te akcije. Akcijski odbor nima tako velikega števila delavcev, da bi po vsej Dravski banovini zbiral dinarje in prav radi tega se je obrnil na vse Sokolske edince, da vsaka v svojem področju uvede v ta namen nabiralno akcijo.

Ker večina edinic še ni poslala za to akcijo nabranih zneskov, prosimo, da to čimprej store in nakažejo vsoto po svoječasno vposlani položnici na podružnico poštne hranilnice v Ljubljani na čekovni račun št. 14.083 (Sokolsko društvo št. Vid nad Ljubljano).

Naša akcija je zadeva vsega prebivalstva v Dravski banovini, posebno Sokolstva, zato pokažimo bratsko sokolsko vzajemnost tudi v dejanju. Naj ne bo nobene edince, ki bi se ne odzvala naši prošnji in ne bi storila svoje sokolske dolžnosti. — Zdravo! — Akcijski odbor.

Kultura

Koncert septeta bratov Živkov

Ob zaključku mariborske koncertne sezone.

Letošnja koncertna sezona je učinkovito zaključil koncert septeta bratov Živkov. Izredno enovito glasbeno družino tvori šest bratov iz znane učiteljske rodbine Živkov in basist Ivan Kovačič. Glasovno jo je izvežbal g. prof. Vasilij Mirk, ki jo tudi umetniško vodi. V koncertih bratov Živkov so zastopani vsi naši mojstri: Adamič, Mirk, Ravnik, Dev, pa Tajčević in Mokranjac.

Zbor poje izbrano poduhovljeno in podaja v muziciznem oblikovanju zaokrožene umetnine. Glasovno sta najbolj glasnica prvi tenor in drugi bas. Notranji glasovi strme v enovito, kakor zlito skupino.

V prvem delu koncerta je najbolj ugajala zaključna »Se ena« od našega nepozabnega O. Deva. Zanimivi so bili »Tolovajci« od V. Mirka. Peli so še Adamičovo »Zdravico« in »Kregata se baba in devojka«. Tudi v drugem delu so podali težke sodobne kompozicije: Adamičovo »Za njo, kot riba za vodo«, »Sree — roža« od V. Mirka in Ravnikovo »Kam si šla mladost ti moja«. V tretjem in četrtem delu so peli cvetober jugoslovanskih narodnih pesmi.

Naša narodna pesem je in bo ostala neizbrisljivo vpleto intuitivne glasbene zamisli, ki bo svetlo in prepričljivo pokazala svetu bogato

umetniško čutenje in snovanje naše narodne duše in njenih tajnih sil.

Dobro zasledena velika kazinska dvorana, ki je izredno simpatično pozdravila našo domačo umetniško družino, ji je tudi ob vsakem sklopu in posebno na koncu priredila viharo prižnanje.

A. K.

Spomeniki slovenske umetnosti

Dr. France Stele: Monumenta artis slovenicae

Ze pri osmem snopiču smo tega velikega dela, ki se lahko meri z najpomembnejšimi deli vse naše književnosti. Taka dela rode le stoletja in za Valvasorjem lahko imenujemo skoraj edino še Wolfow slovar ter Biografski leksikon in morda še nekaj drugih ter jih postavimo v isto vrsto s Steletovimi spomeniki. Za čudež imamo lahko, da v najtežji gospodarski krizi Slovenci dajamo na svetlo tako sijajno opremljeno in skoraj iz samih slik obstoječe delo, s kakršnimi se ponajajo edino največji narodi. Treba je pravega idealizma in požrtvovalnosti, zato je pa to delo tudi razveseljiv dokument energije naših kulturnih stremeljenj.

V 36 zaporednih snopičih slik največjega formata nam naš zaslužni raziskovalec doktor France Stele obeta obdelati najvažnejše spomenike slovenske umetnosti zlasti iz naših cerkvic ter tudi iz privatne posesti. Splošni pregled razvoja srednjeveškega stenskega slikarstva, kranjske prezbiterije, slikarja Janeza iz Ljubljane in slikarja Janeza Aquila in prekmursko slikarstvo, zlasti pa Turnišče, nadalje pa poslednjo sodbo in pasijon smo dobili v dosedanjih snopičih, najnovejši nam pa prikazuje Svete tri kralje v slovenskem

slikarstvu. Še štirje snopiči nam bodo pokazali srednjeveško slikarstvo in zaključili prvi zvezek, v drugem zvezku pa dobimo bolj popularno slikarstvo baroka in romantike, tretji zvezek bo obdelal arhitekturo in četrta kiparstvo.

Ker je tekst tudi v francoščini, bodo naši sedaj z večino po vaških cerkvicah skriti umetnostni spomeniki zasloveli po vsem svetu. Zato je pa delo važno tudi s tujsko-prometnega stališča, ker bo svetu pokazalo, da je Slovenija tudi umetnostna dežela, vredna največje pozornosti in tudi ogleda. Brez »Spomenikov« ne sme biti nobena knjižnica in tudi privatne hiše se bodo ponašale z njimi, kakor se ponašajo z Valvasorjem.

—0—

—k O literarni prilogi »Pravde« 8. t. m. Z ozirom na »Dan knjige«, ki ga letno prireja »Cvijeta Zuzorič« v svojem paviljonu na Kalimagdanu, piše Desimir Blagojevič o knjigi in njenem pomenu ter se rahlo dotakne pogošnosti te prireditve, ki končno izvira bolj iz snobizma kot iz pravega razumevanja prireditelj. Dotika se vprašanja »poceni knjige«, ki je posebno pereče pri nas Slovencih, ki končno dnevno doživljamo »razkošne« in luksuzne izdaje prevodov. »Dan knjige« se do danes v Beogradu še ni obnesel, krivda pa je na knjigo-tržih in prirediteljicah. Mar bi pri nas tak dan ne bil potreben? In sicer izključno z deli slovenskih pisateljev in pesnikov! Kaj ne bi bilo idealno, da vsaj enkrat na leto pozabimo, da živitarimo skoraj izključno ob prevodni literaturi? I. M.

Tehnika v službi gospodarstva

Z zaporo svetovnega prometa v dobi svetovne vojne je nastala živa potreba po avtarkiji, posebno v onih državah, ki so bile udeležene pri svetovni vojni. Tudi povojna doba je v nekaterih državah pospeševala stremeljenje avtarkije. Ta pojav se je prav posebno izoblikoval v tehnično zelo razviti Nemčiji, ki je med svetovno vojno na tem polju izvršila dela, za katera jo je moral zavdati ves svet.

Pridobivanje dušika iz zraka je ustvarilo v Nemčiji popolno neodvisnost izdelovanja umetnih gnojil in ta neodvisnost je ostala tudi še v povojni dobi. S tem niso bile prizadete samo pokrajine, ki so do te dobe zalagale svetovni trg s solitrom — predvsem Čile — pač pa je svetovni promet moral znatno reducirati za služke na prevažanju ogromnih količin solitra iz južne Amerike po vsem svetu.

V zadnjih letih pa je Nemčija izvanredno napredovala tudi na sintetičnem pridobivanju nafte iz premoga, kar nekateri označujejo kot utelečenje premoga. Na ta način se je že velik del nemškega uvoza nafte nadomestil s produkti, ki jih Nemčija pridobiva tako iz rujavega kakor črnega premoga. S tem je Nemčija postala deloma neodvisna od uvoza iz tujine. In zopet se je pokazala posledica značilnih sprememb svetovnega prometa. Tehnika posega torej tudi že v politične svetovne probleme, kajti splošno je znano kako važno vlogo v svetovni politiki igra produkcija nafte.

Slične skrbi se pojavljajo tudi pri preskrbi surovega bombaža. Maloštevilne produkcijske države bombaža so si razdelile dobavo posameznim potrošnim državam in diktirale cene. Tudi tu je tehnika na delu emancipacije od tujega uvoza. Predvsem prihajajo v poštev dve smeri. V prvem slučaju služi tehnika kot pomočnica pri iskanju novih ugodnih zemljišč za pridelovanje bombaža, na drugi strani pa išče tehnika pota in sredstva za primerni nadomestek bombaža in tudi volne. V Nemčiji se v zadnjem času razvija produkcija takozvanih umetnih vlaken. Profesor Bronnert, ki je prvi znašel ta novi tehnični termin, označuje z njim umetna vlakna, ki imajo 30 do 155 mm dolžine. Ta vlakna se spredujejo in sicer v nasprotnem smislu kakor je to običaj pri umetni svili, ki proizvajajo izgotovljene niti.

Proizvodnja umetnih vlaken se pri produkciji umetne svile deli v tri glavne načine: viskozni,

bakreni in acetatni način. Pri tem se uporablja kot surovina nordijska smreka. Pri surogatih bombaža pa uporabljajo kot surovino bukov les. Trenutno se umetna vlakna še razmeroma malo predelujejo in nadomeščajo komaj dva odstotka dosedanjega uvoza volne in bombaža. To bo najbrže vzrok slabega slovesa teh vlaken med svetovno vojno, vendar nima današnja produkcija z medvojnimi postopanjem nič skupnega. Nova vlakna imajo napram naravnemu bombažu eno samo pomanjkljivost, ki obstoja v tem, da tkanina nadomešča surovine v mokrem stanju izkazuje nekoliko manjšo trdnost. Zato pa nekatere druge njene lastnosti znatno nadkrijujejo bombaž. Povečanje uporabe surogatnih vlaken za približno 10% uporabe vseh tekstilnih vlaken, bi pomenilo prihranek v Nemčiji za približno 1 milijardo in pol Din.

S tem si je Nemčija v mejah svoje lasne države ustvarila tokorekočo kolonijo bombaža. Še vidnejša pa je njena pridobitev na vojni preskrbe z gumijem. Problem sintetičnega kavčuga je danes že tako napredoval, da so pred kratkim pričeli v Nemčiji kar na debelo izdelovati avtomobilске obrobe iz sintetičnega kavčuga. Obroči so zankrat še znatno dražji od onih izdelanih iz naravnega gumija, vendar je treba upoštevati, da je vsa produkcija šele v začetnem stadiju. Razumljivo je, da se bo produkcija znatno pocenila v trenutku, ko bo novi nadomestni fabrikat dokazal, da lahko uspešno konkurira naravnemu kavčugu. Tudi na tem polju nastaja nova kolonija.

Zelo pomembna so tudi stremeljenja, da se zviša plodovitost zemljišč. Poleg običajnih melioracij in namakanj išče današnja nemška tehnika nova pota in jih je deloma tudi že našla. Velik uspeh kažejo poskusi ogromnih silnic, ki jih gradijo v neposredni bližini industrijskih objektov. Tu pretvarjajo smeti in odpadke v pogonske energije. S tem ustvarjajo Nemci ogromna tovarniška podjetja v poljedelstvu. Tako so tudi dosegli dve letini v enem letu.

K temu spadajo tudi novi poizkusi gnojenja s pomočjo plinov v plavžih, ki so do sedaj neizkoriščeni kvarili ozračje industrijskih centrov. Tudi z novimi poizkusi umetne kalitve so dosegli Nemci velike uspehe. Poizkusi posladkorenja lesa so se deloma že obnesli in obljublja nuditi nemški živinorejci ogromne količine cenenih krmil.

Sadna letina

Po hudi slani 2. majnika smo povsod čuli in čitali o katastrofi, češ, da nam je ta slana uničila ves sadni pridelek. K sreči nam zadnja poročila naznanjajo, da ni tako hudo, ker pozna jabolka kažejo dobro, zlasti pa žilavne vrste kanadka, mošanček, šampanjska reneta in boskopski kosmač, pač pa zlasti parmena zelo odpada in bomo zato imeli sicer malo, zato pa tem debelejši in lepše zlate parmene. Pravkar čitamo tudi o pogajanjih naše države z Nemčijo zaradi censičnih tarif za sadje in upamo, da bodo pogoji za nas tudi letos prav ugodni in pravočasni, da ne pridejo prepozno, kakor lani v največjo škodo sadjarjev. Naštete vrste so pa prav tiste, ki gredo najbolje v kupčijo in denar, ter zato tudi letos lahko pričakujemo zanje prav lepe vsote iz inozemstva, predvsem pa iz Nemčije.

Zanesljivo prerokovanje je seveda sedaj še enmoogoč, saj vemo, da šele sv. Vid pokaže, kakšna bo sadna letina.

Orehi so posebli vsi in jih ne bo skoraj nič, malo bo pa tudi sliv in hrušk. V višjih legah bo tudi nekaj češenj, v nižjih pa zelo malo. Kar se tiče jabolk, so pač poseble tiste sorte, ki zgodaj cveto, in bomo zato imeli prav malo zgodnjih jabolk, zato pa precej več poznih in najbolj žilavnih jabolk.

Tudi s trto je boljše, kakor so nam naznajele prve vesti o pozebi. Pobebla je na nižjih legah, drugače pa višje dobre vinorodne lege kažejo dobro. Tudi trte, ki so poseble, so se precej popravile. Upamo, da najbolj oškodovani vinogradniki dobe galico zastonj ali pa vsaj proti odlogu plačila.

Ker kmetijski oddelek banske uprave še nima poročil o sadni letini, nam je ustreglo Sadjar-

sko in vrtnarsko društvo s poročili, ki jih dobiva iz vsakega sreza od treh podružnic, tako da nam ta poročila prav zanesljivo kažejo sedanje stanje. Pri klasifikaciji letine pomeni številka 1 prav dobro, 2 dobro, 3 srednje, 4 slabo in 5 prav slabo stanje zrnega sadja. Na prvem mestu je klasifikacija jabolk, na drugem mestu so hruške, na tretjem češnje, na četrtem slive in češplje, na petem marelice, na šestem breskve, na sedmem orehi in na zadnjem je klasifikacija grozdja. Poročilo velja za konec majnika, vendar je pa sedanje stanje že znatno boljše.

Brežice 2, 4, 4, 4, 4, 5, 4; Celje 2, 4, 5, 5, 5, 4, 5, 3; Črnomelj 3, 4, 3, 3, 4, 4, 5, 3; Dolenja Lendava 2, 4, 4, 4, 4, 5, 5, 3; Gornji grad 2, 2, 4, 3, 5, 4, 4; Kamnik 2, 3, 4, 3, 2, 3, 3, 3; Kočevje 2, 2, 3, 3, 3, 3, 4, 0; Konjice 1, 5, 5, 5, 4, 5, 5, 3; Kranj 2, 4, 3, 3, 2, 5, 2, 2; Skofja Loka 1, 4, 4, 3, 0, 0, 0, 0; Krško 2, 4, 4, 4, 5, 3, 4; Laško 2, 3, 5, 4, 4, 3, 5, 4; Litija 3, 4, 4, 4, 3, 3, 5, 4; Mesto Ljubljana 2, 4, 4, 3, 3, 4, 5, 0; Ljubljanska okolica 1, 4, 3, 2, 0, 2, 2, 0; Ljutomer 2, 3, 4, 4, 4, 5, 5, 2; Logatec 2, 2, 3, 3, 0, 0, 3, 0; Maribor leví breg 2, 2, 4, 2, 3, 3, 3, 2; Maribor desni breg 3, 4, 5, 5, 5, 5, 5, 3; Metlika 3, 3, 4, 4, 4, 5, 5; Murska Sobota 1, 3, 4, 1, 5, 4, 5, 2; Novo mesto 2, 5, 4, 4, 5, 4, 4, 3; Prevalje 2, 3, 5, 4, 3, 4, 5, 0; Ptuj 2, 3, 4, 2, 2, 3, 3, 2; Radovljica 2, 3, 3, 3, 1, 0, 2, 0; Slovenjgradec 2, 4, 5, 5, 5, 5, 4; Smarje pri Jelšah 1, 5, 5, 4, 4, 4, 5, 2.

Kakor je torej iz ocen naših najboljših sadjarjev in vinogradnikov iz vseh krajev Slovenije razvidno, ni treba obupavati, če nam vsega pridelka ne uničijo ujme in sadni škodljivci, ki jih zatiramo še vedno mnogo premalo.

Za zaščito elektrifikacije

V sredo popoldne se je na plenarni seji zastopnikov elektrarn, elektrotehnikov in elektroinstalaterjev Dravske banovine konstituiral novi odbor njihovega strokovnega združenja. Pri tajnikih volitvah je bil izvoljen za predsednika elektrotehnik g. Perčič, ki je izšel iz vrst nekdanjih potujočih obrtniških pomočnikov, ki so svoje strokovno znanje izpopolnjevali v inozemstvu ter ob lastnem delu ustvarili samostojno obrtno delavnico. Za podpredsednika je bil izvoljen Ivan Mihelič, sin ustanovitelja zadruge elektrotehnikov za Slovenijo; za tajnika Kranjske deželne elektrarne po ing. Novaku, za blagajnika pa Elektroindustrija po g. Minku Heinriharju, bivšemu komisarju Zdrženja.

Takoj po konstituiranju uprave je v smislu sklepa občnega zbora bila predložena resolucija, ki med drugim navaja:

Strokovno združenje vseh proizvajalcev in preprodajalcev električne energije ter elektrotehnikov in elektroinstalaterjev Dravske banovine — kot zastopnik najvišje elektrificiranega dela države — ponovno in odločno opozarja na škodljivost uvedbe trošarine, ki bremeni koriščenje električne energije.

Trošarina, ki je bila upeljana z zakonom o

spremembah in dopolnitvah zakona o državni trošarini z dne 14. avgusta 1932, znaša pri razsvetljavi Din 0,70 za KW, pri pogonu pa 10 Din, odnosno 0,05 za KW. To trošarino morajo elektrarne zaračunavati konzumentom in jo s posebnimi izkazi odvajati davčni upravi.

Da bo ta nova obremenitev, ki je padla baš v dobo, ko sta zahtevala socialni in gospodarski interes, da se cene električnemu toku znižajo, imela za posledico padec konzuma, je bilo mogoče že vnaprej predvideti. Danes lahko poleg tega dejstva potrdimo še drugi znatnejši vpliv, ki ga ima uvedba trošarine na zastoj elektrifikacije. Električni tok, ki je postajal ob znosljivih cenah v Dravski banovini od 2,50 do 6— Din za KW že last in potreba najširših ljudskih krogov in gospodarstev, je prodrl v naše vasi, ki so za elektrifikacijo žrtvovali visoke vsote. Omrežja so se razširjala, konzum je rapidno naraščal, izgledi električnega gospodarstva so pri tem razvoju dovoljevali misel na znižanje cene toka in tako na nadaljnji razvoj elektrifikacije in okoristenja dežele s to vredno in potrebno tehniško pridobitvijo. V tem razvoju pa je nastala zapreka z uvedbo trošarine.

Z zaračunavanjem in pobiranjem trošarine se

je povečala režijska elektrarn za ca. 10%, cena toka se je povišala za ca. 30% do 12%, konzum pa je padel skoraj za prav toliko. Pri tem povišanju režijske, podražitvi toka in krčenju konzuma se elektrarnam in električnim zadržavam ne morejo amortizirati investicije, ki so jih vložile v svoje naprave pri računu in pri izgledih, ki so bili predvideni pri razvoju pred uveljavljenjem trošarine. Na starih omrežjih število konzumentov, ki je prej znatno naraščalo, ne raste več in ponekod celo pada; novi kraji pa se ne zanimajo več za dragi lučni tok. Padel je tudi konzum toka za pogon v razmerju s podražitvijo toka vsled trošarine. Vsled nezanimanja kmetijskih naselij, ki so v največji meri zainteresirani za lučni tok, je onemogočena tudi elektri-

fikacija obrtnih in industrijskih centrov — skratka: elektrifikacija je zavrla.

Ta zastoj pomeni korak nazaj v napredku dežele, ker se njena gospodarska moč ne dviga, kakor bi se dvigala s smotreno elektrifikacijo. Z zastojem elektrifikacije trpi socialni, trpi gospodarski in kulturni razmah podeželja, kar ima za posledico, da radi sorazmerno male davčne moči trošarin trpi istočasno drugi mnogo večji državni doprinos iz drugih gospodarstev. Se več. Električna energija ni več konkurenčna drugim silam v pogonskih obratih in ji lahko konkurirata premog, katerega črpanje v domači deželi pomeni dnevno zmanjševanje njene gospodarske vrednosti ter import petroleja, nafte in bencina iz inozemstva.

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 13. junija (s prvo Narodne banke): Amsterdam 2952,45—2967,05, Berlin 1756,08—1769,95, Bruselj 738,47—743,53, Curih 1424,22—1431,29, London 214,98—217,03, Newyork 4327,88—4364,19, Pariz 287,82—289,26, Praga 181,76—182,86, Trst 359,32—362,40.

Curih, 13. junija. Beograd 7, Pariz 20,22, London 15,13, Newyork 306,375, Bruselj 51,90, Milan 25,275, Madrid 41,91, Amsterdam 207,30, Berlin 123,70, Dunaj 57,90, Stockholm 78, Oslo 76, Kopenhagen 67,50, Praga 12,77, Varšava 57,90, Atene 2,90, Carigrad 2,48, Bukarešta 3,05, Helsingfors 6,675, Buenos Aires 0,805

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 13. jun. Inv. pos. 1921 80—82, Bler 7% 76—79, Bler 8% 65,50—66,50, Obv. drž. hip. banke 1927 72—74, Agrarno pos. 45—47, begluške obveznice 62—64, Obv. stab. pos. 1931 80—82, Vojna škoda 357—359.

Zagreb, 13. junija. Inv. pos. 80—82—80,50, Vojna škoda kasa 360—363—358—360, julij 363, 7% Bler 65,50—66—65,50—66, 8% Bler 76—76,50—76, 7% pos. hip. banke 72—75—73,50, 6% begl. obv. 63,25, Dunaj-Zagreb klear. 867,50—877,50—872,50, Dunaj-Beograd klear. 881,75—871,75, Grčija-Zagreb klear. 38,65—39,35—39, Grčija-Beograd klear. 38tr, Priv. klir. Lond-Zgb 234,70—236,30—235,50, Priv. klir. Lond-Bgd 235,86—234,26, Priv. kl. Madr-Zgb —, Priv. klir. Madr-Bgd 632 pon, Trboveljska 130r, Sladkor Osijek 136—152, 7% stab. pos. v Parizu 83,50r.

Beograd, 13. junija. Inv. pos. 83—81,50, 4% agr. obv. 47 —, 7% stab. pos. v Parizu 83,50 — (83,50), 6% begluške obv. 64,25—63,75 (64,25), Ratna šteta prompt 360,25—361,50 (360), Ratna šteta ultimo sept. — (360), Ratna šteta ultimo okt. — (362,50—360) 7% Bler — 65,50 —, Agr. Priv. banka 223,50—223 (223—222).

BLAGO

Ljubljana, 13. junija. Tendence čvrsta. Nudi se žito: Koruza: 73—75 (popolnoma suha) fco bačka postaja; popolnoma suha fco banatska postaja 73—75. Oves: zdrav, suh, rešetan, fco slavonska postaja 107—109. Pšenica: 78 kg 2% fco bačka postaja 140—145, 78 kg 2% fco banatska postaja 139—142. Moka: pšenična 0g banatska post. 235—245, pšenična 0g bačka postaja 230—240, pšenična 2 bačka postaja 210—220, pšenična 5 bačka postaja 190—200. Otrubi: pšenični debeli 100—105.

Novi Sad, 13. junija. Vse je neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji. Budimpešta, 13. junija. Tendence čvrsta, promet srednji. Pšenica: junij 16,60—70—68 do 16,69—70. Rž: junij 11,60 do 11,60—63. Koruza: junij 11,10—08—28 do 11,24—25, avgust 11,03—10 do 11,13—15.

Chicago, 13. junija. Pšenica: julij 80,375, sept. 81,125, dec. 83. Koruza: julij 80,25, sept. 73,75, dec. 61,625. Winip. pšen.: julij 81, okt. —, dec. 82,275.

Gospodarske vesti

Kongres obrtnikov Male antante in Balkanskega sporazuma. Predsednik delavske zbornice v Bukarešti Ilie P. Calciu je sprožil misel, da se sliče kongres obrtnikov Romunije, Jugoslavije, Češkoslovaške in balkanskih držav. Na kongresu naj bi se pretresala vprašanja, ki so v zvezi s sodelovanjem tega stanu. Na kongresu naj bi se osnovala obrtniška Mala antanta, ki bi imela nalogo, da pomaga skupnim interesom obrtništva v vseh teh državah. Namen bi bil predvsem ta, da se obrtniki medsebojno spoznajo in najdejo pota in cilje kako bi posamezne obrtniške panoge dosegle pogoje, kjer se ne obstoja samostojni obrtniški stan za ugoden in vzajemni razvoj obrtniškega stanu.

Možnost izveza naše pšenice v Italijo. 12. t. m. se je sestala v Rimu posebna konferenca za žito. Predsedoval je sam predsednik vlade g. Mussolini. Zasedanje te konf. je v sedanjem času za Italijo zelo važno, ker se mora država, posebno pa vojaški erar pobrigati za dovoljne količine pšenice v teku tega kakor tudi naslednje-

ga leta za vsak slučaj vojnih operacij v Abesiniji. Tuji listi, ki pripisajo to vest, smatrajo, da bi prišla kot dobaviteljica v kombinacijo tudi naša država.

Borzno razsodišče v Ljubljani. Pri razsodišču Ljubljanske borze za blago in vrednote v času od 1. julija do 15. avgusta t. l. ne bo ustnih razprav, pač pa se bodo prejemale tožbe.

Bilanca Združenih papirnic Vevče-Goričane in Medvode d. d. Ljubljana. Čisti dobiček družbe je znašal za leto 1934, pri delniški glavnici 25 milijonov dinarjev in rezervi 12 milijonov 588,025,39 Din in 1,525,950,49 Din.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama

Začetek ob 20. uri

14. junija, petek: Zlato tele. Red A.

15. junija, sobota: V času obiskanja. Red A.

Opera

Začetek ob 20. uri

14. junija, petek: Zaprti.

15. junija, sobota: Boccaccio. Red A.

Drama

Drevi ponove v drami Vombergerjevo veseloigro »Zlato tele« za red A. Kar odlikuje Vombergerja kot tvorca in dramatika, je njegovo neposredno zdravo gledanje slovenskega podeželja, sveži in neprisiljeni humor, ki izhaja iz značajev in dejanja. »Zlato tele« je plod tega gledanja na posmrtninsko zavarovanje in posledice, ki izvirajo iz človeškega pohlepa po denarju. Delo je jako zabavno. Zasedba je običajna. Režiser: Milan Skrbinšek.

Produkcija plesne šole Mete Vidmarjeve se vrši 24. t. m. v dramskem gledališču. Spored je jako zanimiv, ker obsega nazorno sliko o pouku. Na sporedu so tehnični elementi plesa kot: nastavek stopala, korak in način hoje, nadalje osnove koraka: prenos teže, izpeljava in prehod druge noge, nadalje načini hoje: v poskok, v vibracijo in prožnost, vzmah rok itd. Poleg tega bodo izvajale učenke menuet, ter plesne studije, ki so jih same zasnovala. Velik del programa obsegajo solistični plesi in plesi v skupinah.

Opera

»Boccaccio« staroznana in priljubljena opera, katere melodije so znane in popularne, poje 15. v soboto za red A. Posrečena inscenacija, novi dvotipi in aktualni kupleti so pripomogli delu do lepega uspeha. Režiser in dirigent je g. Niko Stritof.

Premiera Gounodovega »Fausta« bo prihodnji teden. V popolnoma novi režiji in zasedbi bo opera gotovo na novo pritegnila zanimanje našega občinstva. Gounodova sočna, tipično francoska glasba s prekrasnimi arijami in blestečo instrumentalno nosi znano fabulo o drju Faustu. Glavne partije poje: dami Karna in Kogejeva, ter gg. Gostič, Primožič in Janko. Dirigent: A. Neffat, režiser: Primožič.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

IZURJENO SIVILJO za dom iščem. Naslov in upravi »Glas Naroda«.

MAJHNO POSESTVO v ljubljanski okolici (gorenjska stran) je zaradi odselitve zelo ugodno naprodaj. Posedstvo ima najlepšo lego ob vodi, je gospodsko urejeno in je zlasti primerno za letovišče. Ponudbe pod »Mirni dom« na upravo »Glasa Naroda«.

Posredujem denar

na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov

RUDOLF ZORE, LJUBLJANA
Gledališka 12, Telef. 38-10

Za pismen odgovor priložite 5 Din v znakah

Naročajte „Glas naroda“!

V globoki žalosti sporočamo tužno vest vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da nas je zapustil naš predobri soprog, dobri oče, stari očka, brat, stric, svak in tast, gospod

ŠKULJ RUDOLF
posestnik in gostilničar „Pri Amerikancu“

dne 13. t. m. po kratkem trpljenju, v 62. letu starosti.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto 15. junija ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Sv. Florjana ulica št. 20, na pokopališče pri Sv. Križu.

Ljubljana, dne 13. junija 1935.

Globoko žalujoče rodbine: Škulj, Vesel, Ladiha, Bäck in Goršič

V najvišji planinski koči na svetu

(Pod Elbrusom v višini 5300 m.)

(Nadaljevanje. Ponatis prepovedan.)

Tiste dni je v Visoki Tatri zelo deževalo. Vsi potoki in rečice so zelo močno narastle in se valile proti Visli, ki je nato izstopila iz struge in poplavlila daleč naokoli polja in travnike. Porušila je tudi nekaj mostov, med temi je železniškega, na glavni progi Krakov—Lvov, tako občutno poškodovala, da je bil promet za nekaj dni prekinjen. V velikem loku smo se tej poplavi umaknili, vendar smo zato zgubili en dan na vožnji. Ko smo se vozili skozi Przemysl in Lvov, smo vzbujali spomine na vojno leta 1914, in končno zaključili, da je bil ves napor obeh ogromnih armad, tako avstrijske kakor ruske, zaman. Zmagal je poljski narod, ki tod prebiva.

Zadnja poljska postaja je Zdobunov, ki pa je od ruske meje oddaljena še kakih 10 km. Ko zapuščas teh zadnjih 10 km, ti srce nekako utripuje. Prevzame te radovednost, kajti zdaj zdaj bo vlak švignil v deželo, o kateri se sliši marsikaj dobrega in slabega, zadnjega navadno več. Z nami sta potovala tudi dva gospoda, neki jud z Dunaja, ki je bil kapelnik opere v Kijevu in neki inženjer iz Nemčije, ki je bil nastavljen v neki tovarni jekla v Harkovu. Oba sta se vračala z dopusta in sta nam dajala prve informacije o sovjetski Rusiji. Inženjer je zelo udrihal po sovjetih in je pripomnil »bald werden sie das Elend sehen,« medtem ko se je jud še precej povoljno izražal. Oba sta tarnala nad odredbo sovjetskih oblasti, ker nista smela izvažati svojega zasluzka. Ko sta odhajala iz Rusije, sta morala prej deponirati vse rublje na meji. Jud si je pomagal s tem, da je izvažal par

dragocenih kožuhovinastih sukenj, ki jih je na Dunaju potem dobro prodal. Oba sta imela zelo lepe zasluzke.

Končno nas opozorita, da je meja v vidiku. Preko žitnih polj na obeh straneh vlaka smo opazili žico, ki je bila v razdaljah podprta z navadnimi koli. Na vrhu kolov pa je bil privezan šop slame, tako da je bila meja že od daleč vidna. Na železnici sami je napravljen slavlolik, na katerem se blesti napis »Proletarci vseh dežel združite se«. Za slavlolikom prične torej »rdeča dežela«. Kmalu se vlak ustavi in zagledamo majhno postajico, na kateri je vihrala zelo skromna rdeča zastava, v sredini s srpom in kladivom. V trenutku je bil vlak zastražen s par vojaki, nihče ni smel iz vlaka in tudi šipe in vrata vagonov so morala biti zaprta. Vstopi mlad vojak, ki se od prejšnjih carskih nič ne razlikuje. Nosijo tipično visoke škornje, jahalne hlače, rusko bluzo in okroglo kapo. Le našivi so rdeči in namesto carske rozete imajo rdečo peterokrako zvezdo. Kljub strogemu nastopu, mu ni izginila z obraza tista mehka slovanska dobrodušnost. Prus bi vse drugače pogledal. Pregledal nam je potne liste in nas takoj zapustil. Do Šepetovke, ki je oddaljena skoraj uro časa z vlakom od meje, smo se vozili še v poljskih vagonih. Predno je vlak odpeljal, opazil sem, da so vse vagonne dobro pregledali, na strehah in med kolesi.

V Šepetovki smo izstopili in odnesli prtljago v carinarnico. Revizija je sicer stroga, toda mislim, da bi se kljub temu dalo marsikaj pretihotapiti. Predvsem stikajo za denarjem. Morali smo pokazati vse

valute in jih vpisati. Dobili smo zato posebno potrdilo, denar pa so nam vrnili. Važni so za njih tudi fotoaparati. V potni list vpišejo format in firmo in strogo zahtevajo, da moramo vse filme dati v Rusijo razviti, kajti nerazvite pri povratku zaplenijo. No pa tudi to ni tako hudo, z lahkoto sem prenesel dva nerazvita filma. Dal sem razviti samo enega, da sem pri pregledu imel mir.

Končno vstopimo v pravi ruski vlak, ki je karakterističen predvsem po tem, da ima zelo velike vagonne. Beseda »veliki« je v Rusiji važna, kajti tu je vse veliko. Država je velika, imajo velika mesta, velike in dolge proge, hoteli so veliki, ravnotako so

velike tudi sobe in postelje v njih, velike so tudi umivalne skledje in brisače. Rusi so veliki in tudi veliko pojejo, pri kosilu je mnogo porcij in vse so velike, skratka, vse je veliko. Rusi imajo prostor in se lahko razširijo. Kakšna razlika z zapadom, kjer je vse majhno in natrpano! Vsi ruski vagoni na dolgih progah so urejeni v spalne vozove. Saj pa se voziš tri dni in dve noči, s takozvanim Tiflis-ekspresom, ki pa ne vozi hitreje kot 60 km na uro.

Ko smo pri postajnem inturistu dobili pravo vozno karto, smo dobili zraven še takozvano »plackarto«. Na dolgih progah ima namreč vsak potnik pravico, da zasede v kupeju vso klop navzdolž. Zvečer mu sprevodnik pregreše še blazino in mu da sveže oprano posteljno perilo v »plombirani« vrečici. Plomba garantira, da je perilo sveže in da ni bilo po pranju še od nikogar rabljeno. Na taki improvizirani postelji se prav prijetno spi, če so tudi ostali sopotniki prijetni. Pravica do postelje in do vse klopi ostane potniku do konca vožnje. Ves vagon je razdeljen na več kupejev in v vsakem lahko spi šest oseb, trije spodaj, trije zgoraj. Čez noč se dvigne neke police, ki so dovolj široke, da se lahko napravi postelja.

Štirje potniki spijo navzdolž, dva pa počez ob nasprotnem oknu. Med obema skupinama vodi hodnik iz kupeja v kupe. Nam je bilo prijetno, ker smo v vsem kupeju bile samo znane in »snažne« osebe. Če pa je slučaj tak, da se moraš voziti med ljudstvom, ni prijetno, ker padeš med različne tipe. Predvsem te odbija sopotnik, ki ne ljubi čistoče. To se mi je pripetilo, ko sem se vračal. Vsa družba je namreč odpotovala po dovršeni turi v Svanecijo na južno stran Kavkaza, mene pa so posli gnali samega domov. Toda o tem pozneje.

Rusi poznajo pri vlakih samo dva razreda, »trdi« in »mehki«. Trdi je naš III. razred, mehki pa I. in II. skupaj. Mehki se imenuje zato, ker so sedeži mehki, v trdem razredu pa so sedeži leseni. V mehkem raz-

redu se vozijo uglednejše osebe, predvsem višji državni uradniki in oficirji. Ker je v Rusiji vse podržavljeno, so vsi uslužbeni državni uradniki. Kakor je uslužbenec na železnici ali na pošti državni uradnik, ravnotako je uradnik tudi inženjer — ravnatelj tovarne ali pa ravnatelj hotela. Danes predstavlja v Rusiji ugledni »aristokratski« stan uradništvo in oficirji »krasneje armije« (rdeče armade). Torej le-ti se vozijo v mehkem razredu. Tudi spita v vsakem kupeju samo po dve osebi in ima vsak kupe svoje umivališče, medtem ko ima tudi razred za vse potnike samo dve, spredaj in zadaj vagona. Mi, ki smo potovali kot turisti, smo se vozili v trdem razredu, ki je tudi cenejši.

Vsak ekspresni vlak ima tudi svoj jedilni voz, ki ni sicer tako eleganten kakor naš, toda dovolj snažen za zapadnjaka. Z judom sva si v razgovoru postala kmalu intimna, predvsem ker sva oba obsojala Hitlerja radi njegovih preneglih izpadov proti judom. Zato me je povabil v jedilni voz in obljubil, da mi bo prvo kosilo v Rusiji on plačal. Sami smo imeli nakazilo od inturista, da smo si lahko nabavili kosilo in večerjo. Rubljev nismo smeli imeti. Jud je dobil v Šepetovki nazaj deponirane rublje. Prosil sem ga, naj mi jih pokaže. Vsi so bili papirnati in strašno razcapani in umazani. Srebrnih kovancev, razen nikljastega drobca, tam ne poznajo. Za kosilo smo dobili najprvo obvezni ruski »boršč«, to je zakuhana juha s svežim zeljem (ne kislim). Nato je sledil zrezek, krompir, solata in kompot, ki je bil serviran v kozarcu. Kosilo sva zalila s steklenico piva, ki pa je v primeri z našim precej šibko. Za vsakega je plačal jud 20 rubljev, kar se mi ne zdi pretirano, če pomislimo, da je 1 zlati rubelj enak 1 dolarju in je zlati rubelj vreden 60 papirnatih. (Dalje prihodnjič.)

London — pomorsko pristanišče

Ceprav je bil London že pod Rimljani pomorsko pristanišče, se vendar le malo Londončanov zaveda, da živi v pomorskem mestu. Prve doke je dobil London šele v začetku XIX. stoletja. Pred 26 leti pa je bilo londonsko pristanišče šele prav izgrajeno ter je takrat uprava pristanišča izdala v ta namen okoli 35 milijarde Din. Pred 14 leti je bil izgrajen velik dok »Jurija V.«, ki je veljal približno eno milijardo Din. V luskem letu je dosegla tonaža ladij, ki so pristale v londonskem pristanišču, 55 milijonov ton, to je za 20 milijonov ton več kakor v letu 1914. V letu 1934. je bilo v londonskem pristanišču natovorjeno in izkrcano 89 milijonov ton blaga. Sedaj zahteva uprava pristanišča od vlade kredit 775 milijonov funtov, da zgradi doke, ki bi odgovarjali sedanjim potrebam londonskega pomorskega pristanišča. V Londonu pristajajo največje ladje, ki imajo do 27.000 ton nosnosti. London neprestano raste ter je danes ne le prestolnica imperija ter največje mesto na svetu, temveč tudi eno največjih trgovskih središč na svetu. Okoli Londona rastejo nove tvornice ko gobe po dežju in danes je zaposlenih v londonskih tvornicah že okoli tri milijone delavcev.

Ves ta velikanski napredek Londona pa je bil dosežen prav v zadnjih letih in reči se more, da pomeni doba največje gospodarske krize za London doba največjega napredka.

Italijansko-abetesinska konferenca v Milanu

Po zadnjih Mussolinijevih govorih je italijansko-abetesinski spor ustvaril v Evropi razpoloženje, ki prav resno skrbi evropske državnike. Poostreje spora je še pomembnejša sprica zasedanja italijansko-abetesinske konference v Milanu, ki se s temi spori ukvarja. Slika predstavlja od leve proti desni: ameriškega delegata Pitmana, Benjamina Patteka, grofa Aldovrandija in francoskega delegata prof. Lapradelle-a.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

»Nad tem se ne spotikam,« je odgovoril Časlavský in se smehljaj. »Vi od njih kupujete, jaz jih zagovarjam, če to ne uspe.« Ozrl se je na antikvarja s svojim hladnim, pastorskim pogledom. »Dal bi lep denar, precej denarja, gospod Antonelli, tistemu, ki bi mi pomogel k razgovoru s tem človekom. Če bi se bal glede lastninskega vprašanja, to zame ne obstoji.«

Antonelli je rekel: »Jaz sam bi dal milijon tistemu, ki bi mi pomogel k razgovoru z nekom, ki se je stikal z vašim sinom,« je rekel z laško pretiravostjo. »Toda to bo težko, zelo težko. Pomislite: takle antikvariat je kakor spovednica; ljudje potujejo sem tudi iz oddaljenih župnij. Posebno sumljiva je okolnost, da je ta človek govoril nemški.«

Gospod Časlavský ga je prekinil: »Jaz bi sodil narobe, to olajšuje iskanje.«

»Kaj pa, če je bil to Nemec z dežele?« je vprašal Antonelli. »Morda se je pripeljal, da bi prodal nekaj ugodno v glavnem mestu, in zdaj je izginil kje v Vrhlabi ali v Osoblahi.«

V gospodu Časlavském se je oglašilo nekaj prav v globini. Vse svoje življenje se je vezbal, da bi v sebi zatrl instinkte in vse živalske nagone, a to redkokdaj uspe. Zdaj mu je instinkt pravil, da je ta Nemec v Pragi. »Mogoče je, da to ne bo imelo uspeha, je rekel. »Naravno, ne mislim na inerat in kaj podobnega. Toda ne bi vam pozabil, če bil mi pomagali iskati. Morda spet pride. Ali pa ga morda slučajno srečate. Ali ga je videl tudi Čičeliček?« Antonelli je potrdil. »Potem iščeta lahko oba,« je govoril Časlavský dalje. »Vi ste vendar nenavadno živahni. Ne mislim, da bi zaprli trgovino in letali po Pragi kakor pes

48

sledar. Ampak če bi hoteli zaostri svojo pozornost na tega človeka! Po vašem opisu vzbuja vendar njegova zunanost precej pozornosti.«

Antonelli je potrdil: »Bil je kakor nemška podgana. Ali novozelandski kivi. Rekel bi, da je pravkar prestal hudo bolezen.«

»Takšen človek se vendar ne izgubi tako lahko,« je dejal Časlavský. »In pa — iskanje v Pragi ni tako težko. Vsak pride najmanj dvakrat ali trikrat v tednu na Vaclavski trg.«

2.

Letz je potreboval tri tedne, preden je spoznal, da se sodišče noče zanimati za Bernarda Astenburga. Besnel je zaradi tega, a čutil je, da je brez moči. Odkar je, zdraveč v Znojmu svojo mrzlico, sklenil, da pusti vse ozire in ovadi tacek skolega štorja, je itak slutil, da bo ta njegov udarec zadela zraven. Če bi mogel udariti sam! Če bi mogel sam nastopiti in podpreti ovadbo s svojo osebo... Toda za to se ni mogel odločiti. Pri sami misli na kazensko sodišče in ječo mu je postalo slabo. Kaj, če bi te ti ljudje — si je mislil — vzeli na piko in izvedeli kaj o tvoji preteklosti? Pa bi te morda samega zaprli. Slednjič je sklenil, da napravi anonimno ovadbo. Ko jo je pisal, se je vzbudil v njem avtorski optimizem. To je vendar kar kričalo! Nečesa takega ne bodo mogli prezreti. Začel je stražiti Wolffovo pisarno, prepričan, da se danes ali jutri Astenburg več ne pojavi na koncu ulice. Toda pojavljaj se je dalje s pedantično pravilnostjo. Letz bi ga bil najrajši umoril. In tiste ljudi na državnem pravdnistvu tudi.

Čisto neodvisno od tega mučenja je bilo še drugo, ki se je javljalo na drug, a skoraj enako učinkovit način. Letz ni imel niti za hrano več denarja. Ko je prišel v Prago, je imel v žepu nekoliko kron, ki so mu jih darovali znojemski znanci. Dopolnil jih je z izkupičkom za prodano obleko. Ko je zašel v stisko,

se je spomnil, da je pustil pri svoji bivši gospodinjti prtljago z nekaterimi ostanki iz boljših časov. Šel je ponjo ter našel v njej pozabljeni vojni plen, tisti čudni in dragoceni šah.

Niti slutil ni, da je ta šah prav pa prav tudi v zvezi z Astenburgovo zadevo. Pridobil si ga je na nekoliko nepravilen način. Nekoč so mu javili, da so pregledali prtljago nekega pogrešanega desetnika in našli v njej to dragoceno igro. Obdržal jo je in kmalu nato je bil ranjen na tisti sramotni način. Potem je vzel šah s seboj v Prago in spet je imel smolo — niso ga hoteli sprejeti v armado. Zdaj pa mu bo ta nesrečna stvar vendarle koristila. Ocenil jo je na pet sto. V tem je soglašal z Antonellijem, a starinar mu je v resnici izplačal samo tri sto.

S tem denarjem je delal prave čudeže, seveda tako, da je živel kakor argentinski peon. Našel si je stanovanje na podstrešju najemne hiše v Nuslih; hišnik ga je pustil, da je tam prenočeval za deset kron na teden. Kupoval si je po pol hlebkca kruha in nekaj dek tlačanke. Nekega dne je moral, da ne bi umrl od lakote, prevzeti službo sandwichmana. Toda šele, ko je spoznal, da se je usoda postavila na stran Astenburga in da mu je odklonila popolnoma nasičujoče maščevanje, je težko občutil to životarjenje. Nekaj časa je mislil na to, da bi zapustil Prago in živel nekje na deželi, kakor bi mogel, morda kot učitelj rokoborbe, morda kot nočni čuvaj. Če bi mogel zapustiti Astenburga! Nekoč je imelo njegovo življenje marsikaj smisel, zdaj pa se je vse zožilo na edino željo, da bi videl tega pobalina uničenega.

Naročajte „Glas naroda“!